

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut

1(19)

2020-12-15

511-0141-20

Bildande av naturreservatet Ängskär i Tierps kommun

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken upphäver länsstyrelsen ett beslut som myndigheten har meddelat den 24 maj 1985 (dnr 11.1211-446-81) och som rör naturreservatet Ängskär. Beslutet från 1985 ersätts i stället med det beslut som länsstyrelsen fattar denna dag. Länsstyrelsen förordnar att beslutet från 1985 upphör att gälla när föreliggande beslut har vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som markerats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden inom reservatsområdet berörs. Naturreservatets namn ska vara Ängskär.

Med stöd av 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. beslutar länsstyrelsen att Upplandsstiftelsen ska förvalta naturreservatet.

Länsstyrelserna fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer samt att tillgodose behovet av områden för friluftsliv. Det preciserade syftet med naturreservatet Ängskär är att:

- bevara och vårda områdets äldre barrskogar, landhöjningsskogar och kalkrika barrskogar samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bevara och vårda områdets stränder, betesmarker och slåtterängar samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bevara områdets havsmiljö med skär och öar, laguner och grunda mjuk- och hårdbottnar samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- skydda och vårda häckningslokaler för sjöfåglar,
- bevara ett för allmänheten attraktivt besöksområde som stimulerar till naturupplevelser, rekreation, havsbad och ett aktivt friluftsliv,

- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för utpekade naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet.

Syftet ska uppnås genom förbud mot skogsbruk och mot exploaterande verksamhet på land och i vatten. Landhöjningsmiljöer ska få utvecklas fritt och präglas av naturliga processer. Laguner och grunda bottenar, som utgör viktiga reproduktionsområden för fisk, ska skyddas från skador på bottenar och vegetation. Delar av reservatet ska skötas genom naturvårdande åtgärder. Störnings- och hävdgynnade miljöer sköts genom bete, slåtter, fräsning, fläckvis störning och/eller naturvårdsinriktad röjning och huggning. Även aktivt friluftsliv samt rekreation och naturupplevelser, som skogsatmosfär, havsutsikt, stillhet och ro kommer att gynnas genom ovanstående förbud och åtgärder. Möjligheten att besöka reservatets land- och vattenområden främjas genom tillgång till bland annat parkeringsplatser, stigar och rastplatser samt anordningar för landstigning och förtöjning av mindre båtar. Vissa anordningar anpassas till besökare med olika förutsättningar och behov. Åtgärder genomförs för att gynna prioriterade arter och artgrupper. Värdefulla häckningsplatser för sjöfåglar skyddas från störning under häckningsperioden och häckningsöar hålls fria från igenväxningsvegetation. Främmande och invasiva arter som bedöms vara ett hot mot ekosystemen, till exempel mink och vresros, bekämpas.

Skälen för beslutet

Prioriterade bevarandevärden

De prioriterade bevarandevärdena i naturreservatet utgörs av äldre barrskog, kalkgranskog, landhöjningsskog, stränder, skär och öar samt laguner. Prioriterade strukturer är kalkrika jordar, isnötta stränder, äldre träd, död ved, grunda mjuk- och hårdbottnar samt naturliga trösklar i vatten.

Ett antal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturerna, såsom kalkgynnade växter och svampar, fåglar (framför allt sjöfåglar), skrattnåskolonier, hävdgynnade arter, undervattensängar av kransalger, havsnajas och andra kärlväxter, bälten av smaltång, blåstång och perenna rödalger samt fisksamhället.

Området har höga värden för rekreation och friluftsliv, med möjlighet till havsbad, sportfiske, naturupplevelser, vandring och möjlighet till havskontakt. Detta är också ett prioriterat bevarandevärde.

De största hoten mot de värdefulla naturmiljöerna och den biologiska mångfalden i området är skogsbruk, exploatering av mark- och vattenområden, störning av fågellivet, påverkan på bottenar av båttrafik samt igenväxning av störningsgynnade och hävdpräglade miljöer. Genom att området skyddas som naturreservat bevaras dess höga natur- och friluftsvärden, samtidigt som möjlighet ges att genomföra skötselåtgärder för att bibehålla och förstärka dessa värden.

Objektet ingår i den skogliga värdestrakten Hållnäs-kusten, i vilken kalkbarrskogar, lövrika strandskogar, landhöjningsmark, grunda och avsnörda vikar samt öar och ögrupper är särskilt värdefulla (Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län 2006). Naturreservatet ingår i EU:s nätverk för skyddade områden, Natura 2000.

Upphävande av tidigare beslut

Naturreservatet Ängskär bildades den 24 maj 1985. Beslutet om att bilda naturreservatet fattades med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822). Enligt 4 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska föreskrifter som meddelats med stöd av naturvårdslagen, och som gällde vid miljöbalkens ikraftträdande, anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i miljöbalken, dvs. 7 kap. 5-6 och 30 §§.

Länsstyrelsen får helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken om det finns synnerliga skäl. Detta framgår av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken. För att upphäva eller ändra ordningsföreskrifter beslutade enligt 7 kap. 30 § miljöbalken krävs inte synnerliga skäl.

Ändamålet med reservatet, i beslutet från 1985, var att bevara och i försiktig grad utveckla området för rekreation och friluftsliv under förutsättning att speciella naturvärden bevaras, förslitning av naturen undviks och möjligheterna för yrkesfiskare och hamnarna bevaras. Vidare var ändamålet att en stor del av skogsmarken skulle lämnas för fri utveckling mot urskog. Länsstyrelsen anser att syfte och föreskrifter i beslutet från 1985 behöver kompletteras för att stärka områdets prioriterade bevarandevärden och ge reservatsområdet ett ändamålsenligt skydd. I föreliggande beslut förtydligas och kompletteras det ursprungliga syftet. Dessutom har föreskrifter införts eller kompletterats för att stärka skyddet på land och i vatten.

När det gäller föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken har följande ändringar gjorts: Förbud mot skogsbruk har införts i hela reservatet. Förbud mot att bedriva täkt eller annan verksamhet såsom att muddra, plöja, harva, så, odla upp, markbereda, bryta stubbar, dämna, nydika, underhållsrensa diken och skyddsrika har införts. Även att röja eller bedriva täkt av alger, vass och annan vattenvegetation samt att bedriva vattenbruk för odling av djur eller växter har förbjudits. I föreskriften med förbud mot att anlägga eller utvidga anläggningar har exemplen kompletterats med mast, jaktorn, bro, stängsel, båtplats, pir, kaj, vågbrytare, båthamn och vindkraftverk. Förbud mot att sätta upp skyltar eller liknande har införts med vissa undantag. Möjligheten att för yrkesfiskets behov söka tillstånd för att uppföra ny byggnad eller för att anlägga eller utvidga brygga eller annan anläggning har tagits bort. Länsstyrelsen bedömer att dessa åtgärder inte längre är aktuella, och att borttagande av föreskrifterna inte försvårar det fiske som riksintresset för yrkesfiske syftar till att skydda. Möjligheten att söka tillstånd för uppförande av stugor för korttidsuthyrning har förtydligats. Länsstyrelsen har dessutom beaktat Försvarmaktens remissyttrande och infört möjlighet för myndigheter inom totalförsvarets militära del att söka tillstånd för vissa åtgärder. Även när det gäller föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken har vissa ändringar gjorts.

Därutöver har mindre justeringar av både A- och C-föreskrifter gjorts för att förtydliga eller modernisera beslutet.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer länsstyrelsen att synnerliga skäl finns för att med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken upphäva gällande beslut om bildande av naturreservat, daterat den 24 maj 1985 (dnr 11.1211-446-81) och ersätta detta med föreliggande beslut.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. på land eller i vatten bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, batymetri, hydrologi, vattenomsättning, yt- eller dräneringsförhållanden, såsom att gräva, spränga, muddra, schakta, fylla ut, borra, deponera, dumpa, dämma, dika, underhållsrensa dike, skyddsdika eller på annat sätt föra bort vatten med undantag för
 - underhållsmuddring av båtkanal för vilken länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A19,
2. uppföra byggnad eller utföra tillbyggnad, påbyggnad eller ombyggnad med undantag för
 - åtgärder enligt föreskrift A15-16 för vilka länsstyrelsen lämnat tillstånd,
3. anlägga eller utvidga väg, stig, parkeringsplats, mast, brygga, båtplats, bro, pir, kaj, båthamn, vågbrytare, vindkraftverk, jaktorn, stängsel eller annan anläggning eller anordning med undantag för
 - livräddningsutrustningar och sjösäkerhetsanordningar,
 - åtgärder enligt föreskrift A17 och A20-21 för vilka länsstyrelsen lämnat tillstånd,
4. anlägga mark- eller luftledning, eller ledning eller rör i vatten eller på botten med undantag för
 - åtgärder enligt föreskrift A18 för vilka länsstyrelsen lämnat tillstånd,

5. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
6. tillföra kalk eller växtnäringsämnen,
7. sätta upp skylt eller liknande med undantag för
 - skyltning av vägar, båtleder och ledningar,
 - skyltar inom område markerat som campingområde eller hamnområde på karta, bilaga 2,
8. utföra skogsbruksåtgärder, såsom att avverka, röja, så, plantera, markbereda, bryta stubbar eller upparbeta vindfällan, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar med undantag för
 - röjning alldeles intill bryggor och båtplatser,
 - röjning inom område markerat som campingområde eller hamnområde på karta, bilaga 2,
 - röjning inom fem meter från hus,
 - fällning av träd eller kapning av grenar som utgör fara för människor, byggnad eller anordning efter överenskommelse med reservatsförvaltaren,
9. plöja, harva, så, eller odla upp ängs- eller betesmark,
10. anordna upplag,
11. röja, klippa eller bedriva täkt av alger, vass eller annan vattenvegetation med undantag för,
 - klippning av vass och annan vattenvegetation alldeles intill bryggor, båtplatser och sjömärken,
 - klippning av vass och annan vattenvegetation i anslutning till badplatser markerade på karta, bilaga 2,
12. bedriva vattenbruk för odling av djur eller växter,
13. så eller inplantera växt-, svamp- eller djurart/stam,
14. jaga eller fiska inom område markerat som Fågelskydd på karta, bilaga 2, under perioden 1 april till och med 31 juli.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

15. inom områden markerade som campingområde, hamnområde eller övrig bebyggd mark på karta, bilaga 2, tillbygga, påbygga eller ombygga befintlig byggnad,

16. uppföra små stugor med enkel standard för korttidsuthyrning inom område markerat som hamnområde på karta, bilaga 2,
17. inom eller i anslutning till områden markerade som campingområde eller hamnområde på karta, bilaga 2, anlägga eller utvidga parkeringsplats,
18. bygga om luftledning till markledning,
19. underhållsmuddra befintlig båtkanal i Långviken och i samband med detta deponera muddermassor,
20. renovera och återställa befintliga bryggor och stenkistor inom område markerat som hamnområde på karta, bilaga 2,
21. uppföra stängsel,
22. för myndigheter inom totalförsvarets militära del genomföra övningsverksamhet eller vissa åtgärder som strider mot föreskrifterna. Åtgärder som det är möjligt att söka tillstånd för är sådana som är förenliga med reservatets syfte och som inte riskerar att på ett betydande sätt påverka naturtyper eller arter utpekade enligt art- och habitatdirektivet negativt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatets gränser,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar och informationstavlor,
3. anläggande och underhåll/renovering av parkeringsplatser, tältplatser, entré till reservatet, toaletter, stigar, bommar, spänger, rastplatser, bänkar, eldstäder, vedförråd samt anordningar för landstigning, förtöjning och iläggning av båtar,
4. utmärkning av båtled och utplacering av soptunnor,
5. röjning, utglesning, frihuggning, trädfällning, uppräckning av sly och buskar, ringbarkning, bränning, slåtter, fräsning och markstörning,
6. bete samt uppförande av stängsel vid bete,
7. grävning för att restaurera småvatten samt igenläggning av diken eller uppförande av dämmen på ett sätt som inte försumpar eller skadar mark utanför reservatet,

8. tillfälliga upplag i samband med reservatets skötsel,
9. deponering av tång och annan vattenvegetation, som insamlats på badplatser, på tippor,
10. undersökning av djur-, växt- och svamparter och andra naturförhållanden,
11. mekanisk bekämpning av invasiva eller främmande arter och stammar,
12. jakt på mink, räva, grävling och mårddhund efter samråd med jakträttsinnehavaren,
13. jakt som syftar till att gynna fågelarter inom område markerat som Fågelskydd på karta, bilaga 2, efter samråd med jakträttsinnehavaren.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. beträda område markerat som Fågelskydd på karta, bilaga 2, under perioden 1 april till och med 31 juli,
2. flyga med bemannad eller obemannad luftfarkost, t.ex. drönare, modellflygplan, helikopter eller gyrokopter, på en höjd understigande 500 meter över område markerat som Fågelskydd på karta, bilaga 2, under perioden 1 april till och med 31 juli.
3. insamla alger, mossor, lavar eller vedlevande svampar, annat än enstaka exemplar för artbestämning,
4. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur, annat än enstaka individer för artbestämning,
5. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur med undantag för inom hundbad på campingområde markerat på karta, bilaga 2,
6. tälta, med undantag för på anvisade platser inom campingområde, hamnområde eller tältområde markerade på karta, bilaga 2,
7. elda eller grilla på annan än av reservatsförvaltaren särskilt iordningställd plats. Friluftskök får dock användas,
8. framföra motordrivet fordon, med undantag för vägar, parkeringsplatser eller på camping- och hamnområden markerade på karta, bilaga 2,
9. släppa ut avloppsvatten, barlastvatten, tankspolvatten eller annat flytande eller fast avfall från båt eller fartyg,

10. framföra vattenskoter eller motsvarande,
11. ställa upp motordrivet fordon, husvagn, släpvagn eller liknande, annat än tillfälligt på iordningställd parkeringsplats eller på anvisad plats inom camping- och hamnområden markerade på karta, bilaga 2,
12. utan länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlingar, övningar eller motsvarande,
13. utan länsstyrelsens tillstånd genomföra biologiska eller marina undersökningar.

Undantag från föreskrifterna

Ovanstående föreskrifter under A och C ska inte utgöra hinder för

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- länsstyrelsen/förvaltaren, eller av länsstyrelsen/förvaltaren utsedd uppdragstagare, att i uppföljnings- eller miljöövervakningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial eller annan dokumentation av växt- och djurliv eller miljöförhållanden,
- jakträttsinnehavare att bedriva jakt inom ramen för jaktlagstiftningen och i samband med sådan medföra lösspringande hund och framföra motordrivet mindre fordon i terrängen för uttransport av fälld älg, hjort eller vildsvin,
- normalt underhåll av befintlig väg,
- innehavare av hus på ofri grund att grilla i nära anslutning till husen,
- campinggäster att inom campingområdet eller hamnområdet grilla med el, gasol eller kol på grillar med ben,
- drift- och underhållsarbete av ledningar, markkablar, fyr, nätstation och kabelskåp vid pågående driftstörning,
- röjning av ledningsgator och byte av befintlig markkabel efter samråd med förvaltaren av reservatet,
- personal inom polisen, sjukvården, räddningstjänsten eller kustbevakningen att vid tjänsteutövning vidta nödvändiga åtgärder i samband med bekämpning av brand, oljeutsläpp, kemikalieutsläpp eller i samband med andra insatser. Anmälan om åtgärder ska göras till länsstyrelsen före eller snarast efter genomförandet,
- myndigheter inom totalförsvarets militära del att genomföra insatser när det gäller akut fara för miljö, sjöfart, människoliv eller akut hot mot Sveriges säkerhet. Anmälan om insatser ska göras till länsstyrelsen före eller snarast efter genomförandet.

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Ängskärs naturreservat är beläget vid kusten ca 17 km öster om Skärplinge i Tierps kommun. Reservatet utgörs av uddarna Slåtholmen, Klubben och östra delen av Bondskäret. Dessutom ingår vattenområden, bland annat Ängskärssundet, Inre och Yttre Reveln samt skär och mindre öar.

Klubben och östra Bondskäret består av småkuperad moränmark med talrika kala berghällar, speciellt längs stränderna. Området domineras av äldre barr- och blandskog. Slåtholmen utgörs av gles tallskog och glacialsculpterade berghällar samt av strandängar, små vikar och en sandstrand. De terrestra naturvärdena är främst knutna till de äldre barrskogarna och de strandnära miljöerna med rik fågelfauna.

Reservatets marina miljöer är till största delen grundare än sex meter och ingenstans djupare än tio meter. De utgörs av bland annat laguner, grunda vikar, skär och öar, vilka är värdefulla för häckande sjöfåglar. Mjukbotten dominerar i skyddade lägen men mer exponerat finns även klipp- och stenbottnar. Ängskärssundet har relativt stor betydelse som lek- och uppväxtlokal för flera olika fiskarter, exempelvis abborre, mörtfiskar och strömming. Några småvatten finns också i reservatet.

På Slåtholmen, i reservatets södra del, finns ett campingområde med möjlighet att hyra stugor, ställa upp husvagnar/husbilar eller tälta. Där finns också en servicebyggnad och restaurang samt sandstrand med havsbad. Även vid hamnområdet på Klubben finns campingplats och husbilsuppställning samt vissa anläggningar för besökare. I reservatet finns goda möjlighet att vandra och bedriva friluftsliv, särskilt på norra delen av Klubben och på Bondskäret.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Naturvärden och värden för friluftslivet

Ängskär utgör ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt område med betydelsefulla miljöer för bl.a. fiskar, fåglar, svampar och kärlväxter. Reservatsområdet är också värdefullt för människors möjlighet att bedriva ett aktivt friluftsliv och uppleva naturen.

För att områdets värden ska bestå behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att dess terrestra och marina naturvärden, liksom dess friluftsvärden, påtagligt skulle skadas. Vidare behövs vissa skötselinsatser för att naturvärden och friluftsvärden ska bestå och stärkas. Länsstyrelserna bedömer att reservatsbeslutet från 1985 behöver kompletteras med nytt syfte och nya föreskrifter samt att en ny skötselplan för området behöver fastställas.

Hushållning med mark- och vattenområden

Naturreservatet ingår i områden som är av riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Sådana områden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Vattenområdet är utpekad som riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap. 5 § miljöbalken och ska därmed skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra

näringens bedrivande. Delar av reservatet ingår i ett område som har betydelse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken och ska därmed så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intresse. Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Större delen av naturreservatet ingår i EU:s nätverk för skyddade områden, Natura 2000, enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Denna del är därmed i sin helhet riksintresse enligt 4 kap. 1 och 8 §§ miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § första stycket samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden.

Länsstyrelserna bedömer att beslutet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av områdets mark- och vattenresurser.

Översiktsplan

Området är utpekad som ett resursområde för rekreation, natur och kultur i översiktsplanen för Tierps kommun. Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Miljökvalitetsmål

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med de av riksdag och regering beslutade miljökvalitetsmålen. Beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen Levande skogar, Hav i balans samt levande kust och skärgård och Ett rikt växt- och djurliv.

Friluftsmål

Beslutet bidrar till att uppfylla flera av de nationella friluftsmålen, främst målen om tillgänglig natur för alla, tillgång till natur för friluftsliv och skyddade områden som resurs för friluftslivet.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelserna att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ärendets beredning

Ängskär inrättades som naturreservat 1985. Syftet med reservatsbildningen var att i försiktig grad utveckla området för rekreation och friluftsliv under förutsättning att speciella naturvärden bevarades, förslitning av naturen undveks och möjligheterna för yrkesfiskare att använda hamnarna bevarades. Dessutom var syftet att en stor del av skogsmarken skulle lämnas till fri utveckling mot urskog.

Ängskär avsattes 1997, tillsammans med det intilliggande naturreservatet Bondskäret, som Natura 2000-område. En bevarandeplan för Natura 2000-området fastställdes 2009, vilken reviderades 2017. I den reviderade bevarandeplanen tas revidering av reservatsbeslut och skötselplan upp som en prioriterad bevarandeåtgärd.

För att stärka områdets bevarandevärden och ge reservatsområdet ett ändamålsenligt skydd påbörjades under 2019 en revidering av beslutet från 1985. Skötselplanen har tagits fram av Upplandsstiftelsen, som förvaltar naturreservatet, i samarbete med länsstyrelsen.

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten samt enligt 25 och 25a §§ samma förordning med Tierps kommun och Skogsstyrelsen.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under augusti 2020 förelagts att inom en tid av fem veckor yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har även remitterats till berörda myndigheter och organisationer. Eftersom det delvis är outrett vilka rättighetsinnehavare som finns inom naturreservatsområdet, såsom bl.a. vilka som är delägare i samfälligheter eller innehar rättigheter gällande fiske, har förslaget till beslut även, i enlighet med 49 § delgivningslagen (2010:1932), förts in i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna Upsala Nya Tidning och Arbetarbladet.

Synpunkter på förslaget till beslut

Remissyttrande utan synpunkter på förslaget till beslutet om bildande av naturreservatet har inkommit från Skogsstyrelsen och Sjöfartsverket. SGU avstår från att yttra sig.

Naturvårdsverket anser att förslaget till nytt beslut är väl utarbetat, med befogade kompletteringar och förtydliganden av syfte och föreskrifter. Naturvårdsverket håller med länsstyrelsen om behovet av att reglera överflygning med exempelvis drönare över fågelskyddsområdet för att förhindra störning av fågellivet. Man påpekar emellertid att det ännu inte är klarlagt om sådan verksamhet ska regleras med stöd av miljöbalken eller luftfartslagen.

Havs- och vattenmyndigheten anser att länsstyrelsen skulle kunna se över möjligheten att införa hastighetsbegränsning för att skydda känsliga delar av reservatet. Man föreslår också att de marina skötselområdena kategoriseras efter djup/grund hårdbotten respektive djup/grund mjukbotten samt att dessa naturtyper och de marina Natura 2000-habitatens utbredning visas på karta i skötselplanen. Därutöver önskar man att länsstyrelsen kompletterar beslutet med en plan för hur naturvärdena inom reservatet ska följas upp.

Försvarsmakten föreslår att beslutet kompletteras med ett undantag från A- och C-föreskrifterna för myndigheter inom totalförsvarets militära del med verksamhet syftande till att övervaka och skydda svenskt territorium samt genomföra åtgärder och underhåll kopplat till militär verksamhet och infrastruktur.

Kustbevakningen föreslår att undantaget från föreskrifterna för genomförande av åtgärder i samband med oljeutsläpp m.m. förtydligas med att det är vid myndighetsutövning som undantaget gäller.

Tierps kommun är positiv till att beslut, syfte, föreskrifter och skötselplan uppdateras och moderniseras så att området får ett bättre skydd. Man påpekar emellertid att i det tidigare beslutet/skötselplanen finns en skrivning om uppförande av uthyrningsstugor på campingområdet som inte finns med i förslaget till beslut. Kommunen anser att det är önskvärt att denna skrivning inkluderas i de nya beslutsdokumenten eftersom övernattningsmöjligheter är en förutsättning för utveckling av landsbygden, och att det idag råder stor brist på övernattningsmöjligheter vilket hämmar besöksnäringen. Kommunen vill också informera länsstyrelsen om att flera av de skötselåtgärder som anges i skötselplanen kommer att utföras i det treåriga LONA-projektet Utveckling av Ängskärs naturreservat samt att dessa åtgärder kommer att genomföras tillsammans med Upplandsstiftelsen och Ängskär-Skatens Fiskehamnsförening.

Ängskär-Skatens Fiskehamnsförening har framfört önskemål om tre förändringar i reservatsföreskrifterna. Hamnföreningen driver bl.a. café/restaurang samt lokaluthyrning i Kolhuset och man menar att denna byggnad belastar föreningen ekonomiskt på grund av att den endast utnyttjas under sommarmånaderna, och att en förutsättning för att få konferensgäster dit är att kunna erbjuda övernattningsmöjligheter. Hamnföreningen menar att det är av yttersta vikt för föreningens fortsatta verksamhet att den möjlighet att söka tillstånd för uppförande av tio små stugor för uthyrning som finns i reservatsbeslutet från 1985 även skrivs in i det nya beslutet. Hamnföreningen anser vidare att det inom föreningens hamnområde bör finnas ett undantag från förbudet mot att anlägga eller utvidga pir, kaj, vågbrytare och båthamn. Föreningen menar att det finns ett antal gamla stenkistor där idag endast undervattendelen finns kvar, och att det under lång tid har diskuterats att återställa dessa till ursprungligt skick för att hamnen ska återfå sitt ursprungliga utseende. Hamnföreningen önskar också att tältning ska vara tillåten på utsedd plats inom hamnområdet.

Även Hållnäs sockenråd påpekar att det är olyckligt att möjligheten att söka tillstånd för uppförande av stugor för uthyrning inte finns med i förslaget till nytt reservatsbeslut. Sockenrådet menar, liksom Ängskär-Skatens Fiskehamnsförening, att uthyrningsstugor skulle innebära att besökssäsongen förlängs.

Vattenfall Eldistribution AB skriver i sitt yttrande att de måste ha rätt att utföra drift och underhållsarbeten som erfordras vid pågående driftstörning utan samråd eller anmälan till reservatsförvaltaren, samt att de efter samråd med reservatsförvaltaren måste ha möjlighet att vidta åtgärder vid återkommande drift eller underhållsarbeten på befintliga ledningar och ledningsgator. Vattenfall konstaterar i sitt yttrande att undantagen från reservatsföreskrifterna möjliggör samtliga dessa åtgärder och har ingen erinran mot förslaget till beslut.

Svenska jägareförbundet tycker att det är positivt att jakt tillåts enligt jaktlagstiftningen, att mindre motordrivna fordon får användas vid uttransport av klövvilt och att okopplad hund får användas i samband med jakt.

Länsstyrelsernas bemötande av inkomna synpunkter

Yttrande från Naturvårdsverket

Länsstyrelsen noterar Naturvårdsverkets påpekande men anser inte att det föranleder någon ändring i beslutet.

Yttrande från Havs- och vattenmyndigheten

Länsstyrelsen har gjort mindre kompletteringar avseende bottendjup i beskrivningen av de marina miljöerna i beslut och skötselplan. Länsstyrelsen saknar emellertid underlag för att kunna redovisa arealer av mjuk- respektive hårbottenar eller peka ut var de finns i reservatet. Länsstyrelsen anser vidare att kartor över naturtyper enligt Natura 2000 eller en plan för uppföljning av reservatets naturvärden ska finnas i databaser eller dokument vid sidan av reservatsbeslutet, vilka också kan uppdateras mer regelbundet än beslut och skötselplan. I fråga om hastighetsbegränsning finns det redan en begränsning på fem knop i Ängskärsviken, beslutad med stöd av 2 kap. 2 § sjötrafikförordningen (1986:300). Information om detta finns under Upplysningar i föreliggande reservatsbeslut. Länsstyrelsen bedömer att föreskriften enligt sjötrafikförordningen är tillräcklig för att skydda känsliga delar av reservatet.

Yttrande från Försvarsmakten

Som framgår ovan är Ängskär ett befintligt naturreservat. En del av reservatet är riksintresse för totalförsvaret, hela området är riksintresse för naturvärden och större delen av reservatet är riksintresse för Natura 2000. Vid en avvägning mellan de olika intressena har länsstyrelsen bl.a. beaktat de synpunkter som Försvarsmakten har framfört i sitt yttrande. Vid en helhetsbedömning av de avvägningar som länsstyrelsen behöver göra för att ta hänsyn till de olika riksintressena och till naturvärdena har länsstyrelsen justerat föreskrifterna med anledning av vad Försvarsmakten framfört. Länsstyrelsen har lagt till en möjlighet att söka tillstånd för sådana åtgärder som inte har en betydande negativ påverkan på naturtyper eller arter utpekade enligt art- och

habitatdirektivet. Länsstyrelsen har dessutom lagt till ett undantag som innebär att myndigheter inom totalförsvarets militära del får genomföra insatser när det gäller akut fara för miljö, sjöfart, människoliv eller akut hot mot Sveriges säkerhet. Anmälan om sådana insatser ska göras till länsstyrelsen före eller snarast efter genomförandet.

Länsstyrelsen bedömer dock att myndigheten vid denna avvägning inte kan besluta i enlighet med Försvarmaktens önskemål. Detta beror på att de ändringar som Försvarmakten har föreslagit bedöms medföra att skyddet för reservatet försvagas och innebära att det inte finns synnerliga skäl för att upphäva det tidigare reservatsbeslutet från 1985.

Länsstyrelsen bedömer att det skulle kunna finnas åtgärder kopplade till militär verksamhet som är möjliga att genomföra utan att områdets höga natur- och friluftsvärden påverkas negativt. Större delen av naturreservat ingår i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000. För att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område krävs tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken. Länsstyrelsen anser därför att Försvarmaktens eventuella möjlighet att bedriva verksamhet eller genomföra åtgärder i reservatet ska förenas med tillståndsplikt enligt naturreservatsföreskrifterna. Eftersom Försvarmakten av sekretessskäl inte kan precisera vilken verksamhet eller vilka åtgärder de kan behöva genomföra i reservatet har länsstyrelsen begränsat möjligheten att söka tillstånd avseende påverkan på naturtyper och arter som är utpekade i det berörda Natura 2000-området enligt EU:s art- och habitatdirektiv. Länsstyrelsen anser att för åtgärder som inte påverkar utpekade naturtyper eller arter på ett betydande sätt kan det finnas möjlighet lämna tillstånd om åtgärden är förenlig med syftet med naturreservatet, medan genomförande av åtgärder som riskerar att påverka nämnda naturtyper och arter på ett betydande sätt kräver dispens från reservatsföreskrifterna. Sådana åtgärder som riskerar att påverka på ett betydande sätt kräver därutöver även ett Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken.

Yttrande från Kustbevakningen

Länsstyrelsen har förtydligat det aktuella undantaget från A- och C-föreskrifterna med att det gäller vid tjänsteutövning.

Yttrande från Tierps kommun, Ängskär-Skatens Fiskehamnsförening och Hållnäs sockenråd angående uthyrningsstugor

I reservatsbeslutet från 1985 anges i skötselplanen att max 10 små stugor för korttidsuthyrning får uppföras i området mellan Fiskehamnen och Djuphamnen väster om vägen, efter länsstyrelsens tillstånd. Länsstyrelsen bedömer att stugor skulle kunna få uppföras efter ett eventuellt tillstånd, men att det område som det är möjligt att söka tillstånd inom ska begränsas så att det inte berör utpekad naturtyp enligt art- och habitatdirektivet. Länsstyrelsen anser också att området ska begränsas till den del som Ängskär-Skatens Fiskehamnsförening arrenderar, vilket är mindre än det område som nämns i skötselplanen i beslutet från 1985. Länsstyrelsen anser vidare att antal stugor som det går att söka tillstånd för inte bör specificeras i föreskriften. Länsstyrelsen har,

i samråd med Upplandsstiftelsen, som är reservatsförvaltare, kompletterat beslutet med en föreskrift som gör det möjligt att söka tillstånd för uppförande av små stugor med enkel standard för korttidsuthyrning inom hamnområde.

Övriga synpunkter från Ängskär-Skatens Fiskehamnsförening

Hamnföreningen anser att det bör finnas ett undantag från förbudet mot att anlägga eller utvidga pir, kaj vågbrytare och båthamn, främst för att det i den södra förlängningen av landkajen finns ett antal gamla stenkistor med enbart undervattensdelen kvar. Länsstyrelsen anser att det är positivt att besökare har möjlighet att nå reservatet från vattnet. Samtidigt är Ängskärsviken klassad som naturtyp enligt art- och habitatdirektivet, vilket innebär att bevarandestatusen inte får försämras. Länsstyrelsen har i beslutet lagt till en möjlighet att söka tillstånd för renovering och återställande av befintliga stenkistor och bryggor inom hamnområde. När det gäller Fiskehamnsföreningens önskemål om att tältning ska vara tillåten på utsedd plats inom hamnområdet bedömer länsstyrelsen att detta inte påverkar syftet med reservatet negativt. Länsstyrelsen har kompletterat föreskriften om förbud mot tältning med undantag för tältning på anvisad plats inom hamnområde och i ett tältområde i anslutning till det södra hamnområdet.

Yttrande från Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfalls yttrande föranleder ingen ändring i beslutet.

Övriga ändringar

Länsstyrelsen har förtydligat föreskrift A19 med att med befintlig båtkanal avses kanalen i Långviken.

UPPLYSNINGAR

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i Upsala Nya Tidning och Arbetarbladet.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Upplandsstiftelsen är förvaltare av naturreservatet.

Reservatet ingår i ett Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden.

I 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen anges bland annat att länsstyrelsen ansvarar för tillsynen ifråga om naturreservat. Ansvar kan enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken utdömas för brott mot områdesskydd och förseelse mot områdesskydd. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

I 4 § skogsvårdslagen (1979:429) anges bland annat att bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte ska tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällen och stormskadad skog får lämnas orörda.

I 3 kap. 9 § Lag (2003:778) om skydd mot olyckor anges bland annat följande. När en räddningsinsats är avslutad ska räddningsledaren, om det är möjligt, underrätta ägaren eller nyttjanderättshavaren till den egendom som räddningsinsatsen har avsett om behovet av bl.a. bevakning. Behövs bevakning med hänsyn till risken för nya olyckor, men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

11 kap. miljöbalken handlar om vattenverksamhet. För vattenverksamhet kan det krävas tillstånd eller anmälan. Grävning, muddring, sprängning, anläggande av bryggor, bortledning av ytvatten, markavvattning, dämning eller andra åtgärder inom vattenområdet kan vara vattenverksamhet. Med vattenområde avses det område som täcks av vatten vid högsta förutsebara vattenstånd. Bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar finns också i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Inom campingen och hamnområdet gäller ordningsföreskrifter utfärdade av Tierps kommun.

Enligt Länsstyrelsens i Uppsala län föreskrifter om sjötrafik (03FS 2005:53) är det förbjudet att framföra skepp eller båtar med högre fart än 5 knop inom södra delen av Ängskärssundet.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Enligt Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2015:10) om ändring i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (2010:96) om åtgärder mot förorening från fartyg, är det, med några undantag, förbjudet att släppa ut toalettavfall inom Sveriges sjöterritorium.
- I 2 § jaktlagen (1987:259) anges bland annat att med vilt avses i lagen vilda däggdjur och fåglar. I 3 § jaktlagen anges bland annat att viltet är fredat och får jagas endast

Beslut

2020-12-15

511-0141-20

om detta följer av denna lag eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. När viltet är fredat, gäller fredningen också dess ägg och bon. I 8 kap. miljöbalken finns bestämmelser om skydd för biologisk mångfald. Vissa växt- och djurarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen (2007:845).

- Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen (1988:950).
- Sjötrafikförordningen (1986:300) reglerar trafik i och på vatten.
- Förordning (1993:1053) om användning av vattenskoter samt länsstyrelsens i Uppsala län föreskrifter om avgränsning av allmänna farleder för vattenskoterkörning och områden där vattenskoter får användas i Uppsala län (beslut dnr 523-8320-06).
- Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.
- Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Ängskär																												
NVR-id	2002528																												
Kommun	Tierps kommun																												
Fastigheter samfälligheter	Ängskär 7:1, Ängskär S:1, Ängskär GA:1 (vägar)																												
Fastighetsanknutna rättigheter	Byggnader på ofri grund på fastigheten Ängskär 7:1 Avtalsservitut för kraftledning. Nyttjanderätter med osäker lokalisering																												
Natura 2000-område som berörs	Ängskär, Bondskäret, SE0210222																												
Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget 17 km öster om Skärplinge. Läget framgår av översiktskarta, bilaga 3.																												
Naturgeografisk region	26 Skogslandskapet söder om norrlandsgränsen																												
Huvudsaklig objektkategori	Sk, Skärgårdsskog																												
IUCN-kategori	1a, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)																												
Ägarkategorier	Stiftelse, Bysamfällighet																												
Areal	Totalareal 328,9 hektar, varav 112,0 hektar landareal och 216,9 hektar vattenareal.																												
Naturtyper m.m.	<table> <tr><td>Äldre barrskog av lav-/ristyp</td><td>63 ha</td></tr> <tr><td>Äldre, barrdominerad skog av örtyyp</td><td>10 ha</td></tr> <tr><td>Ung-/medelåldrig barrskog</td><td>3 ha</td></tr> <tr><td>Löv- och blandskog</td><td>4 ha</td></tr> <tr><td>Skogbevuxen myrmark</td><td>1 ha</td></tr> <tr><td>Trädklädd beteshage</td><td>2 ha</td></tr> <tr><td>Öppen ängs-/slåttermark</td><td>1 ha</td></tr> <tr><td>Havsstrandäng</td><td>5 ha</td></tr> <tr><td>Småvatten och vassvegetation</td><td>2 ha</td></tr> <tr><td>Klippstränder, skär och små öar</td><td>12 ha</td></tr> <tr><td>Laguner</td><td>23 ha</td></tr> <tr><td>Hav, grundare än 6 meter</td><td>156 ha</td></tr> <tr><td>Hav, djupare än 6 meter</td><td>39 ha</td></tr> <tr><td>Campingområde</td><td>5 ha</td></tr> </table>	Äldre barrskog av lav-/ristyp	63 ha	Äldre, barrdominerad skog av örtyyp	10 ha	Ung-/medelåldrig barrskog	3 ha	Löv- och blandskog	4 ha	Skogbevuxen myrmark	1 ha	Trädklädd beteshage	2 ha	Öppen ängs-/slåttermark	1 ha	Havsstrandäng	5 ha	Småvatten och vassvegetation	2 ha	Klippstränder, skär och små öar	12 ha	Laguner	23 ha	Hav, grundare än 6 meter	156 ha	Hav, djupare än 6 meter	39 ha	Campingområde	5 ha
Äldre barrskog av lav-/ristyp	63 ha																												
Äldre, barrdominerad skog av örtyyp	10 ha																												
Ung-/medelåldrig barrskog	3 ha																												
Löv- och blandskog	4 ha																												
Skogbevuxen myrmark	1 ha																												
Trädklädd beteshage	2 ha																												
Öppen ängs-/slåttermark	1 ha																												
Havsstrandäng	5 ha																												
Småvatten och vassvegetation	2 ha																												
Klippstränder, skär och små öar	12 ha																												
Laguner	23 ha																												
Hav, grundare än 6 meter	156 ha																												
Hav, djupare än 6 meter	39 ha																												
Campingområde	5 ha																												

Beslut

2020-12-15

511-0141-20

	Hamnområde, övrig mark	3 ha
Förvaltare av naturreservatet	Upplandsstiftelsen	

Hur man överklagar beslutet

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 5.

De som medverkat i beslutet

Beslut har fattats av landshövding Göran Enander med naturvårdshandläggare Karin Wiklund som föredragande. I den slutliga handläggningen har även tf. länsråd Cecilia Magnusson, avdelningschef Lennart Nordvarg, enhetschef Jonas Bergman, chefsjurist Solmaz Vikström, länsjurist Anna Runius, planhandläggare Märta Alsén, handläggare krisberedskap och civilt försvar Åsa Signér samt antikvarie Lennart Swanström medverkat.

Denna handling är godkänd i länsstyrelsens elektroniska system och har därför inga namnunderskrifter.

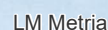
BILAGOR

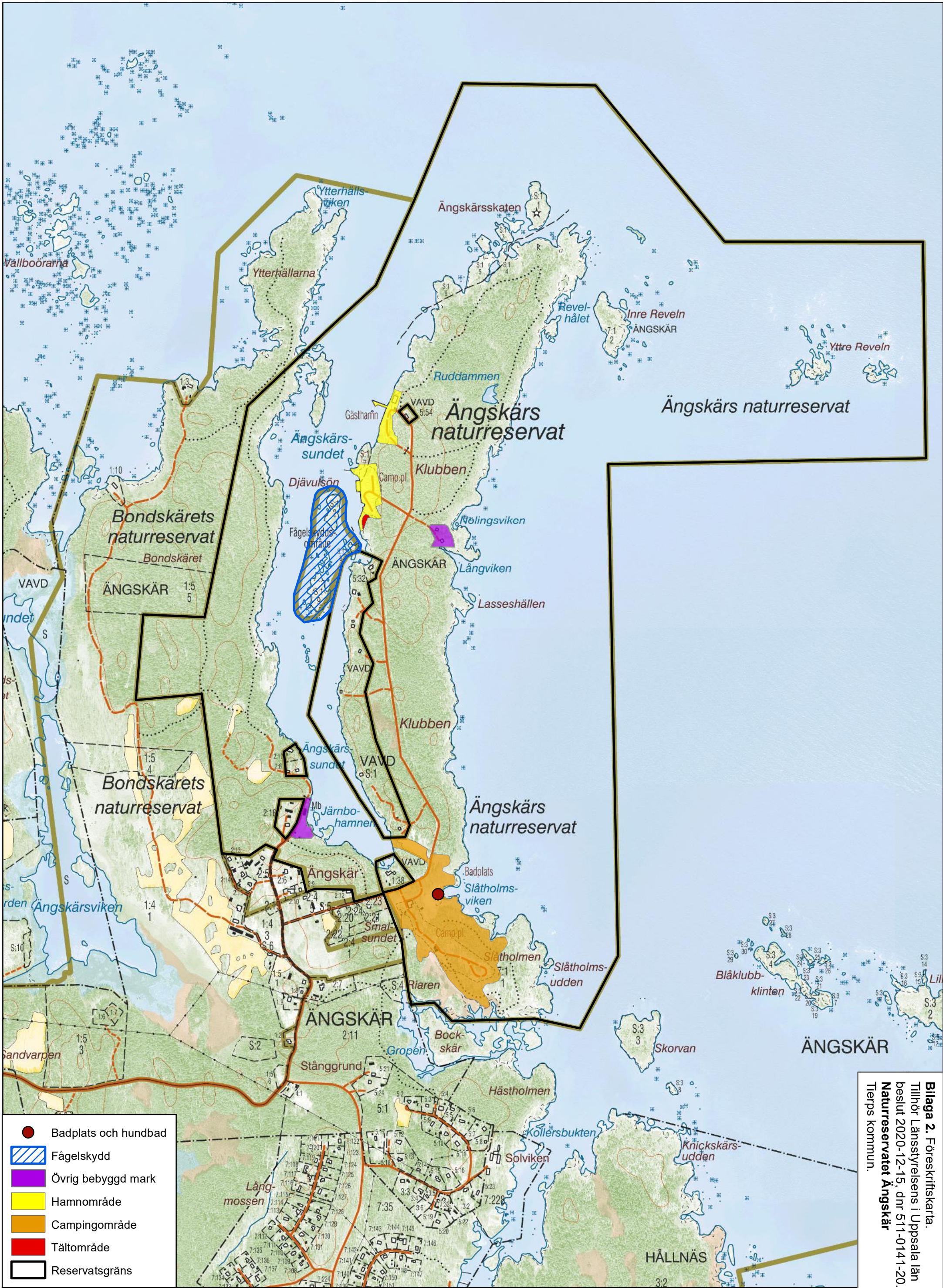
1. Beslutskarta
2. Föreskriftskarta
2. Översiktskarta
4. Skötselplan med bilagor
5. Du kan överklaga beslutet

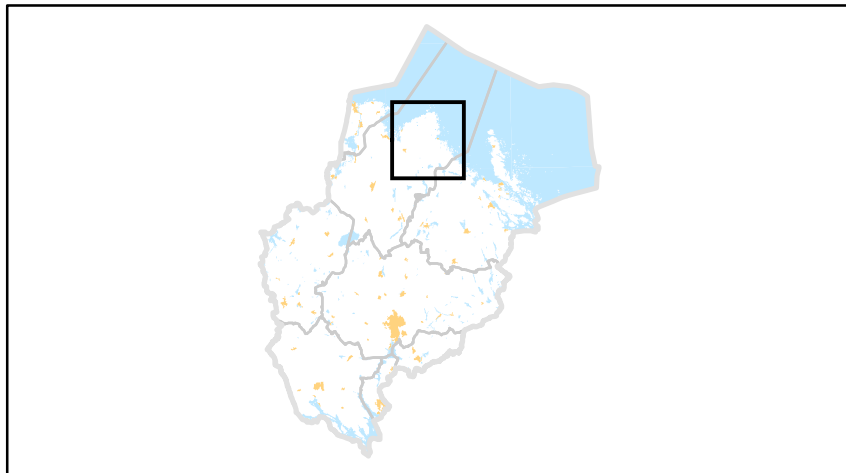
SÄNDLISTA

Sändlistan är borttagen i denna version eftersom den innehåller personuppgifter.

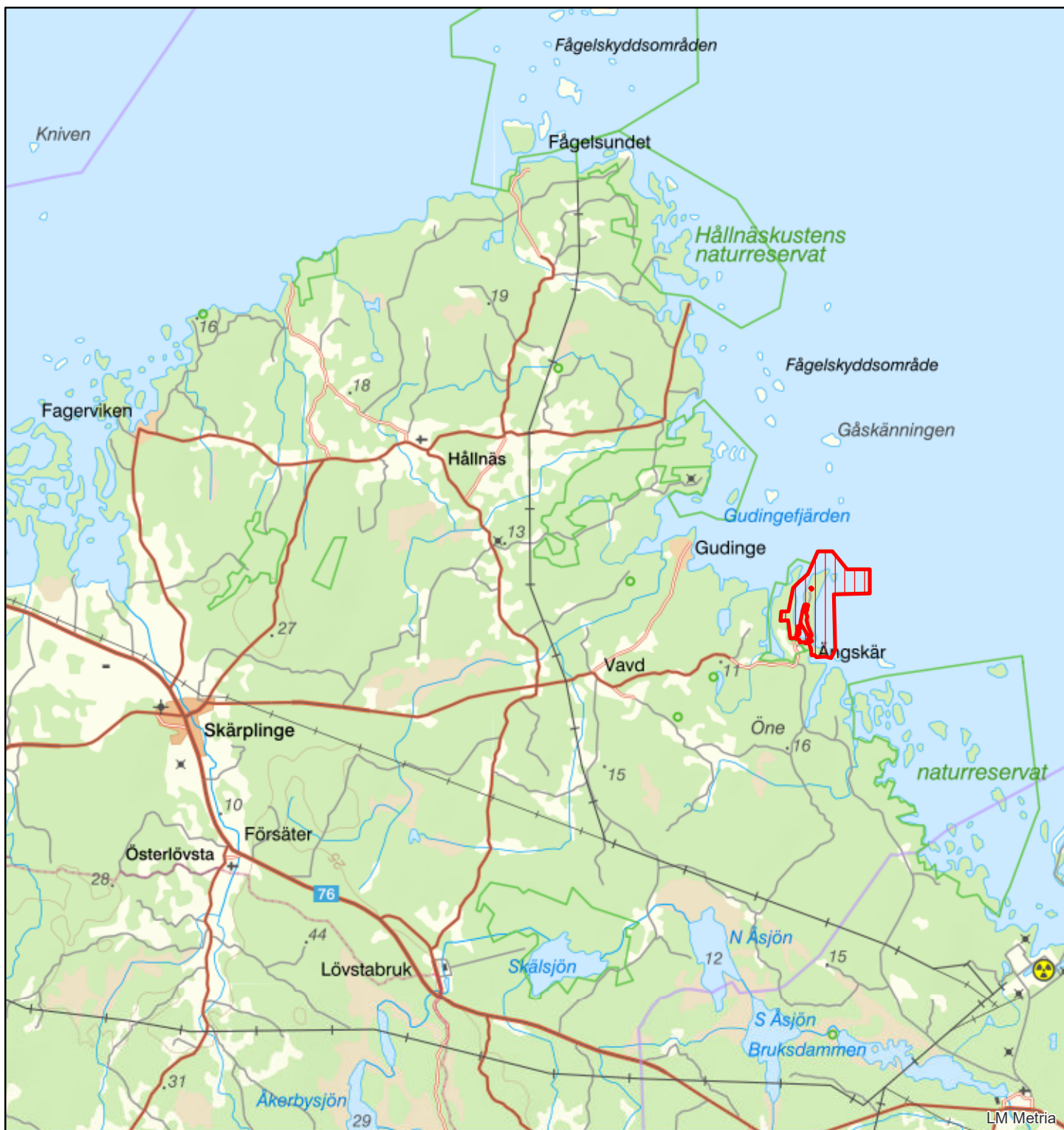
Tierps kommun.

Bilaga 3. Översiktskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
beslut 2020-12-15, dnr 511-0141-2020.
Naturreseptat Ängskär
Tierps kommun.

Skötselplan för naturreservatet

Ängskär

Tierps kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Uppgifter om naturreservatet	4
Allmän beskrivning	4
Historisk markanvändning	5
Områdets bevarandevärden	6
Naturvärden	6
Naturvårdsarter	7
Kultuhistoriska värden	11
Geovetenskapliga värden	11
Värden för friluftslivet	11
Prioriterade bevarandevärden	12
Åtgärdsprogram för hotade arter	13
KÄLLFÖRTECKNING	13
Publicerade skrifter	13
Digitala källor	14
PLANDEL	15
Övergripande skötsel	15
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder	15
Skötselområde A: Äldre barr- och blandskog – 80,9 ha	15
Skötselområde B: Öppen ängsmark – 0,6 ha	17
Skötselområde C: Beteshävdad trädklädd hagmark – 1,8 ha	18
Skötselområde D: Småvatten, avsnörda vikar och vassbälten – 1,2 ha	19
Skötselområde E: Havsstrandängar – 4,6 ha	20
Skötselområde F: Klippor, skär och öar – 11,7 ha	22
Skötselområde G: Laguner – 22,5 ha	23
Skötselområde H: Hav grundare än sex meter – 155,9 ha	24
Skötselområde I: Hav djupare än sex meter – 39,2 ha	25
Skötselområde J: Campingområde på Slåtholmen – 7,9 ha	26
Skötselområde K: Hamnområde på Klubben – 1,5 ha	28
Skötselområde L: Övrig bebyggd mark – 1,1 ha	28
Anordningar för friluftslivet	29
Upplysningar	31
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	31
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	31
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	32
BILAGOR	32

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer samt att tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Det preciserade syftet med naturreservatet Ängskär är att:

- bevara och vårda områdets äldre barrskogar, landhöjningsskogar och kalkrika barrskogar samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bevara och vårda områdets stränder, betesmarker och slåtterängar samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bevara områdets havsmiljö med skär och öar, laguner och grunda mjuk- och hårdbottnar samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- skydda och vårda häckningslokaler för sjöfåglar,
- bevara ett för allmänheten attraktivt besöksområde som stimulerar till naturupplevelser, rekreation, havsbad och ett aktivt friluftsliv,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för utpekade naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet.

Syftet ska uppnås genom förbud mot skogsbruk och mot exploaterande verksamhet på land och i vatten. Landhöjningsmiljöer ska få utvecklas fritt och präglas av naturliga processer. Laguner och grunda bottnar, som utgör viktiga reproduktionsområden för fisk, ska skyddas från skador på bottnar och vegetation. Delar av reservatet ska skötas genom naturvårdande åtgärder. Störnings- och hävdgynnade miljöer sköts genom bete, slåtter, fräsning, fläckvis störning och/eller naturvårdsinriktad röjning och huggning. Även aktivt friluftsliv samt rekreation och naturupplevelser, som skogsatmosfär, havsutsikt, stillhet och ro kommer att gynnas genom ovanstående förbud och åtgärder. Möjligheten att besöka reservatets land- och vattenområden främjas genom tillgång till bland annat parkeringsplatser, stigar och rastplatser samt anordningar för landstigning och förtöjning av mindre båtar. Vissa anordningar anpassas till besökare med olika förutsättningar och behov. Åtgärder genomförs för att gynna prioriterade arter och artgrupper. Värdefulla häckningsplatser för sjöfåglar skyddas från störning under häckningsperioden och

häckningsöar hålls fria från igenväxningsvegetation. Främmande och invasiva arter som bedöms vara ett hot mot ekosystemen, till exempel mink och vresros, bekämpas.

BESKRIVNINGSDDEL

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Ängskär																														
NVR-id	2002528																														
Kommun	Tierps kommun																														
Fastigheter	Ängskär 7:1, Ängskär S:1, Ängskär GA:1 (vägar)																														
Fastighetsanknutna rättigheter	Byggnader på ofri grund på fastigheten Ängskär 7:1 Avtalsservitut för kraftledning																														
Natura 2000-område som berörs	Ängskär, Bondskäret, SE0210222																														
Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget 17 km öster om Skärplinge.																														
Naturgeografisk region	26 Skogslandskapet söder om norrlandsgränsen																														
Huvudsaklig objektkategori	Sk, Skärgårdsskog																														
IUCN-kategori	1a, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)																														
Ägarkategorier	Stiftelse, Bysamfällighet																														
Areal	Totalareal 328,9 hektar, varav 112,0 hektar landareal och 219,6 hektar vattenareal.																														
Naturtyper m.m.	<table> <tr><td>Äldre barrskog av lav-/ristyp</td><td>63 ha</td></tr> <tr><td>Äldre, barrdominerad skog av örttyp</td><td>10 ha</td></tr> <tr><td>Ung-/medelåldrig barrskog</td><td>3 ha</td></tr> <tr><td>Löv- och blandskog</td><td>4 ha</td></tr> <tr><td>Skogbevuxen myrmark</td><td>1 ha</td></tr> <tr><td>Trädklädd beteshage</td><td>2 ha</td></tr> <tr><td>Öppen ängs-/slåttermark</td><td>1 ha</td></tr> <tr><td>Havsstrandäng</td><td>5 ha</td></tr> <tr><td>Småvatten och vassvegetation</td><td>2 ha</td></tr> <tr><td>Klippstränder, skär och öar</td><td>12 ha</td></tr> <tr><td>Lagun</td><td>23 ha</td></tr> <tr><td>Hav, grundare än 6 meter</td><td>156 ha</td></tr> <tr><td>Hav, djupare än 6 meter</td><td>39 ha</td></tr> <tr><td>Campingområde</td><td>5 ha</td></tr> <tr><td>Hamnområde, övrig mark</td><td>3 ha</td></tr> </table>	Äldre barrskog av lav-/ristyp	63 ha	Äldre, barrdominerad skog av örttyp	10 ha	Ung-/medelåldrig barrskog	3 ha	Löv- och blandskog	4 ha	Skogbevuxen myrmark	1 ha	Trädklädd beteshage	2 ha	Öppen ängs-/slåttermark	1 ha	Havsstrandäng	5 ha	Småvatten och vassvegetation	2 ha	Klippstränder, skär och öar	12 ha	Lagun	23 ha	Hav, grundare än 6 meter	156 ha	Hav, djupare än 6 meter	39 ha	Campingområde	5 ha	Hamnområde, övrig mark	3 ha
Äldre barrskog av lav-/ristyp	63 ha																														
Äldre, barrdominerad skog av örttyp	10 ha																														
Ung-/medelåldrig barrskog	3 ha																														
Löv- och blandskog	4 ha																														
Skogbevuxen myrmark	1 ha																														
Trädklädd beteshage	2 ha																														
Öppen ängs-/slåttermark	1 ha																														
Havsstrandäng	5 ha																														
Småvatten och vassvegetation	2 ha																														
Klippstränder, skär och öar	12 ha																														
Lagun	23 ha																														
Hav, grundare än 6 meter	156 ha																														
Hav, djupare än 6 meter	39 ha																														
Campingområde	5 ha																														
Hamnområde, övrig mark	3 ha																														
Förvaltare av naturreservatet	Upplandsstiftelsen																														

Allmän beskrivning

Ängskärs naturreservat är beläget vid kusten ca 17 km öster om Skärplinge i Tierps kommun. Reservatet utgörs av uddarna Slåtholmen, Klubben och östra delen av Bondskäret. Dessutom ingår vattenområden, bland annat Ängskärssundet, Inre och Yttre Reveln samt skär och mindre öar.

Klubben och östra Bondskäret består av småkuperad moränmark med talrika kala berghällar, speciellt längs stränderna. Området domineras av äldre barr- och blandskog. Slåtholmen utgörs av gles tallskog och glacialsculpterade berghällar samt av strandängar, små vikar och en sandstrand. De terrestra naturvärdena är främst knutna till de äldre barrskogarna och de strandnära miljöerna med rik fågelfauna.

Reservatets marina miljöer är till största delen grundare än sex meter och ingenstans djupare än tio meter. De utgörs av bland annat laguner, grunda vikar, skär och öar, vilka är värdefulla för häckande sjöfåglar. Mjukbotten dominerar i skyddade lägen men mer exponerat finns även klipp- och stenbottnar. Ängskärssundet har relativt stor betydelse som lek- och uppväxtlokal för flera olika fiskarter, exempelvis abborre, mörtfiskar och strömming. Några småvatten finns också i reservatet.

På Slåtholmen, i reservatets södra del, finns ett campingområde med möjlighet att hyra stugor, ställa upp husvagnar/husbilar eller tälta. Där finns också en servicebyggnad och restaurang samt sandstrand med havsbad. Även vid hamnområdet på Klubben finns campingplats och husbilsuppställning samt vissa anläggningar för besökare. I reservatet finns goda möjlighet att vandra och bedriva friluftsliv, särskilt på norra delen av Klubben och på Bondskäret.

Historisk markanvändning

Ängskär karakteriseras av en relativt snabb landhöjning, cirka 60 cm på hundra år. De första delarna av reservatsområdet började sticka upp över havsytan för ungefär 1000 år sedan som skär längst ut i kustbandet.

Fiske, särskilt strömmingsfiske, har länge varit en viktig näring längs Upplandskusten och Ängskär var tidigare ett viktigt fiskeläge. Fisket kombinerades vanligen med jordbruk.

Ängskärssundet har använts för sjöfart sedan 1600-talet. Härifrån utskeppades stångjärn av hög kvalitet från Lövstabruk, och tillbaka skeppades spannmål, salt och andra förnödenheter. Vattendjupet var betydligt större på den tiden och större fartyg kunde lätt ta sig in i sundet.

Nästan längst in i Ängskärssundet ligger det så kallade järnmagasinet, där stångjärn, spannmål och salt förvarades. Det stora magasinet uppfördes 1758 och speglar Lövstabruks roll som producent av det världsberömda uppländska stångjärnet. Landhöjningen gjorde dock att det blev allt svårare att lägga till vid magasinet och omkring år 1840 anlades en ny hamn längre ut på Klubben, vilken idag kallas för Djuphamnen. I början av 1900-talet, då efterfrågan på stångjärn hade minskat, användes Ängskärssundet för transport av timmer och massaved. Timret rullades ut i

viken och drogs ihop av flottningskarlar till flottar som sedan bogserades till sågverken.

De flesta av de tidigare hävdade gräsmarkerna, strandängarna och betade skogarna har idag till stora delar vuxit igen. Vissa spår finns dock ännu kvar i form av små, öppna gräsmarker och strandängar samt betespräglade luckor och döda enbuskar i barrskogen. Skogen på Ängskär har i stora delar lämnats orörd sedan 1930-talet då en kraftig storm drog in över trakten.

Naturreseptatet Ängskär inrättades 1985.

Områdets bevarandevärden

Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.

Naturvärden

Ängskär utgör ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt område med betydelsefulla miljöer för bl.a. fiskar, fåglar, kärlväxter, alger och svampar. Ett flertal ansvarsnaturtyper för länet finns i reservatet, nämligen kalkbarrskogar, havsstrandängar, rev, laguner samt skär i Östersjön.

Naturvärdena är höga, och i området finns flera skyddsvärda arter. Sådana arter knutna till barrskogen är till exempel knärot, grön sköldmossa, violettgå tagellav, gyllenspindling, duvspindling, äggspindling, violgubbe, taggfingersvamp, *Ramaria safraniolens* och tallticka. I strandnära delar med löv- och blandskogar, samt i buskmarker, har rosenfink, mindre hackspett, mindre flugsnappare, kandelabersvamp och buskticka påträffats.

De öppna miljöerna med havsstrandängar, rundhällar, skär och öar är speciellt värdefulla för sjöfåglar, såsom knölsvan, svärta, ejder, gråtrut, fisktärna, silvertärna, strandskata, roskarl och rödbena. I fågelskyddsområdet vid Djävulsön finns en skrattnåskoloni (ca 100 par år 2019). Skrattnåskolonin tillsammans med häckande fiskmåsar, fisk- och silvertärnor ger skydd för andra häckfåglar, t.ex. snatterand, skedand, vigg, skäggdopping, svarthakedopping, drillsnäppa, strandskata och rödbena. Området erbjuder även rastlokaler för alfågel, storlom och andra sjöfåglar under vår- och höstflytten.

På vågexponerade hårdbottnar runt uddar och skär finns värdefulla strukturbildande algsamhällen. Både blåstång och den endemiska östersjöarten smaltång är nyckelarter vars täta ruskor utgör hem, skafferier och barnkammare för småkryp och fiskar. Rödalgsamhället utgör också en viktig miljö, särskilt perenna arter. Rekryteringsområden för strömming finns troligen i området.

På grunt vatten med mjuka bottensediment finns bland annat kransalger (havsrufse, borst-, tuv-, grön- och rödsträse), havsnajas samt slinge- och nateväxter. Tuvsträse har noterats utanför Klubben, en art vars utbredningen i Sverige är begränsad till

Uppsala läns kust. Undervattensängar av kärlväxter och kransalger är artrika och produktiva miljöer med många associerade arter av evertebrater. De är betydelsefulla som rekryteringsområden för kustlevande rovfisk, bland annat abborre, och som födosöksområden för sjöfågel, bland annat fiskgjuse, tärnor, måsfåglar och änder. Undervattensväxter och särskilt kransalger indikerar också naturliga opåverkade miljöer, eftersom de missgynnas av grumligt vatten och andra faktorer som leder till dåliga ljusförhållanden.

I det stängslade betespräglade området på Slåtholmen, på de två slåttermarkerna på västra sidan om Ängskärssundet och på havsstrandängar finns ett flertal kärlväxter som gynnas av hävd eller störning, såsom isnötning, t.ex. solvända, jungfrulin, darrgräs, åkervädd, myskgräs, slåtterblomma, höskallra, sumpgentiana, kustarun, dvärgarun och bunge.

Markerna på Ängskär är bitvis kalkrika, vilket avspeglas i en rik orkidéflora med skogsnycklar, ängsnycklar, blodnycklar, nästrot, tvåblad, grönvit nattviol och skogsknipprot.

I Ruddammen på Klubben fanns tidigare gölgroda, senast observerad där 1990. Arten har eftersökts under 2000-talet, men har inte återfunnits. För att försöka få tillbaka gölgroda på Ängskär anlades under 2014 tre småvatten i en igenväxt vassvik vid Slåtholmen.

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. För arter där det endast finns äldre dokumenterade fynd anges senaste årtal för fynd inom parentes.

Däggdjur

<i>Eptesicus nilssonii</i>	nordfladdermus	NT	§	
<i>Lutra lutra</i>	utter	NT	§	A C P
<i>Nyctalus noctula</i>	större brunfladdermus		§	
<i>Pipistrellus nathusii</i>	trollpipistrell		§	
<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	dvärgpipistrell		§	
<i>Plecotus auritus</i>	brunlångöra	NT	§	
<i>Vespertilio murinus</i>	gråskimlig fladdermus		§	

Groddjur och kräldjur

<i>Lissotriton vulgaris</i>	mindre vattensalamander		§	
<i>Natrix natrix</i>	vanlig snok		§	
<i>Pelophylax lessonae</i> (senast 1990)	gölgroda	VU	§	A C P

Fåglar

<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	rörsångare	NT	§	häckande
<i>Actitis hypoleucos</i>	drillsnäppa	NT	§	häckande
<i>Anas clypeata</i>	skedand	NT	§	obs. häcktid
<i>Anas querquedula</i>	årta	EN	§	obs. häcktid
<i>Anas strepera</i>	snatterand		§	obs. häcktid
<i>Anser anser</i>	grågås			häckning
<i>Arenaria interpres</i>	roskarl	EN	§	rastande
<i>Aythya ferina</i>	brunand	EN	§	obs. häcktid
<i>Caprimulgus europaeus</i>	nattskärre		§ F C	en obs. 2014
<i>Carpodacus erythrinus</i>	rosenfink	NT	§	obs. Häcktid
<i>Cephus grylle</i>	tobisgrissla	NT	§	rastande
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	skrattnås	NT	§	häckande
<i>Delichon urbicum</i>	hussvala	VU	§	häckande
<i>Dendrocygna minor</i>	mindre hackspett	NT	§	obs. häcktid
<i>Dryocopus martius</i>	spillkråka	NT	§ F	obs. häcktid
<i>Falco subbuteo</i>	lärfalk		§	obs. häcktid
<i>Ficedula parva</i>	mindre flugsnappare		§ F	obs. häcktid
<i>Gavia arctica</i>	storlom		§ F	obs. häcktid
<i>Haematopus ostralegus</i>	strandskata	NT	§	häckande
<i>Haliaeetus albicilla</i>	havsörn	NT	§ F C P	födosökande
<i>Hydrocoloeus minutus</i>	dvärgmås		§ F	rastande
<i>Hydropogon caspia</i>	skräntärna	NT	§ F C P	rastande
<i>Jynx torquilla</i>	göktyta		§	obs. häcktid
<i>Lanius collurio</i>	törnskata		§ F	obs. häcktid
<i>Larus argentatus</i>	gråtrut	VU		häckande
<i>Larus canus</i>	fiskmås	NT		häckande
<i>Larus fuscus fuscus</i>	östersjösiltrut	VU	§ C	obs. häcktid
<i>Larus marinus</i>	havstrut	NT		häckande
<i>Lyrurus tetrax</i>	orre		F	en obs. 1980
<i>Melanitta fusca</i>	svärta	VU	§ C	obs. häcktid
<i>Pandion haliaetus</i>	fiskgjuse		§ F	födosökande
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	grönsångare	NT	§	obs. häcktid
<i>Phylloscopus trochiloides</i>	lundsångare	NT	§	en obs. 2016
<i>Picus viridis</i>	gröngöling		§	obs. häcktid
<i>Podiceps auritus</i>	svarthakedopping		§ F	häckning
<i>Podiceps grisegena</i>	gråhakedopping		§	rastande
<i>Poecile montanus</i>	talltita	NT	§	obs. häcktid
<i>Somateria mollissima</i>	ejder	EN		häckning
<i>Stercorarius parasiticus</i>	kustlabb	NT	§	födosökande
<i>Sterna hirundo</i>	fisktärna		§ F	häckande
<i>Sterna paradisaea</i>	silvertärna		§ F	häckande
<i>Tetrastes bonasia</i>	järpe	NT	F	en obs. 1983
<i>Tringa totanus</i>	rödbena		§	häckande

Ryggradslösa djur

<i>Coleophora lineolea</i>	stinksyskesäckmal	NT
<i>Macrolea mutica</i>	trubbstrimbock	

Alger

<i>Chara aspera</i>	borststräfs	
<i>Chara baltica</i>	grönsträfs	
<i>Chara connivens</i>	tuvsträfs	NT
<i>Chara tomentosa</i>	rödsträfs	
<i>Tolypella nidifica</i>	havsrufse	

Kärlväxter

<i>Actea spicata</i>	svart trolldruva	s
<i>Antennaria dioica</i>	kattfot	
<i>Artemisia campestris</i>	fältmalört	
<i>Asplenium t. ssp. trichomanes</i>	vanlig svartbräken	
<i>Briza media</i>	darrgräs	
<i>Campanula glomerata. ssp. glomerata</i>	ängstoppklocka	
<i>Carex canescens x mackenziei</i>	gråstarr x norskstarr	
<i>Carex pulicaris</i>	loppstarr	NT
<i>Carex distans</i>	glesstarr	
<i>Centaurium littorale var. littorale</i>	kustarun	
<i>Dactylorhiza incarnata. var. cruenta</i>	blodnycklar	§
<i>Dactylorhiza incarnata. var. incarnata</i>	äka ängsnycklar	§
<i>Dactylorhiza maculata ssp. fuchsii</i>	skogsnycklar	§
<i>Dianthus deltoides</i>	backnejlika	
<i>Epipactis helleborina</i>	skogsknipprot	§
<i>Euphrasia wettsteinii var. baltica</i>	klapperögontröst	
<i>Gentiana uliginosa</i>	sumpgentiana	
<i>Goodyera repens</i>	knärot	VU s §
<i>Helianthemum n. ssp. nummularium</i>	ljus solvända	NT
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	s
<i>Moneses uniflora</i>	ögonpyrola	s
<i>Najas marina</i>	havsnajas	
<i>Neottia nidus-avis</i>	nästrot	s §
<i>Neottia ovata</i>	tvåblad	s §
<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär	s
<i>Platanthera chloranta</i>	grönvit nattviol	§
<i>Samolus valerandi</i>	bunge	
<i>Sanicula europea</i>	sårläka	s
<i>Selinum carvifolia</i>	krusfrö	NT

Mossor

<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa	s § A
<i>Jungermannia subulata</i>	rörsvepemossa	s

Lavar

<i>Bryoria furcellata</i>	nästlav		s
<i>Bryoria nadvornikiana</i>	violettgrå tagellav	NT	
<i>Hypogymnia farinacea</i>	grynig blåslav		s
<i>Umbilicaria torrefacta</i>	siktlav		
<i>Xanthoparmelia conspersa</i>	kaklav		

Svampar

<i>Artomyces pyxidatus</i>	kandelabersvamp	NT	s
<i>Clavariadelphus truncatus</i>	flattoppad klubbsvamp	NT	s
<i>Climacocystis borealis</i>	trådticka		s
<i>Cortinarius aureofulvus</i>	gyllenspindling	VU	s
<i>Cortinarius caesiocanescens</i>	duvspindling	VU	s C
<i>Cortinarius elengatior</i>	kungsspindling	NT	s
<i>Cortinarius meinhardii</i>	äggspindelskivling	NT	s C
<i>Cortinarius russeoides</i>	(en spindling)	NT	s C
<i>Cortinarius odorifer</i>	anisspindling		s
<i>Cortinarius percomis</i>	kryddspindling		s
<i>Craterellus lutescens</i>	röd gul trumpetssvamp		s
<i>Gomphus clavatus</i>	violgubbe	VU	s C, P
<i>Hydnellum ferrugineum</i>	dropptaggsvamp		s
<i>Hydnellum peckii</i>	skarp dropptaggsvamp		s
<i>Hygrophorus discoideus</i>	diskvaxskivling		s
<i>Phellinus contiguus</i>	buskticka		
<i>Phellodon niger</i>	svart taggsvamp	NT	s
<i>Porodaedalea chrysoloma</i>	granticka	NT	s
<i>Porodaedalea pini</i>	tallticka	NT	s
<i>Pycnoporellus fulgens</i>	brandticka		s
<i>Ramaria botrytis</i> s.lat.	(druvfingersvamp)	NT	s C
<i>Ramaria flava</i> s.lat.	(gul fingersvamp)		s
<i>Ramaria karstenii</i>	taggfingersvamp	VU	s C
<i>Ramaria safraniolens</i>	(en taggsvamp)	VU	s
<i>Ramaria testaceoflava</i>	gultoppig fingersvamp	NT	s
<i>Sarcodon squamosus</i>	motaggsvamp	NT	s
<i>Tremella hypogymniae</i>	(svamp-parasit på blåslav)		

Teckenförklaring:

s	=	Signalart enligt Skogsstyrelsen 2005
§	=	Arten är fridlyst i Sverige
A	=	Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
F	=	Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
P	=	Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
C	=	Ansvarsart i Uppsala län, enligt Länsstyrelsen 2015

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan år 2020

CR	=	Critically endangered Akut hotad
----	---	----------------------------------

EN	=	Endangered	Starkt hotad
VU	=	Vulnerable	Sårbar
NT	=	Near threatened	Nära hotad
DD	=	Data deficient	Kunskapsbrist

Kulturhistoriska värden

I reservatet finns en fornlämning i form av ett skyttevärn.

På norra udden av Klubben finns ett sjömärke bestående av en elva meter hög rödmålad kase med vitt mittbälte, byggd 1995. Kasen, med samma utseende, finns noterad från 1894. Tidigare fanns en omålad spirbåk på platsen, dokumenterad 1858, och en kase dokumenterad 1738.

Området vid magasinet och lastageplatsen är registrerade i kulturmiljöregistret (KMR) som övrig kulturhistorisk lämning. Hamnen fungerade som Lövstabruks utskippningshamn och magasinet är en välbevarad byggnad från 1758.

Övriga kulturhistoriska lämningar som finns i reservatet är en raserad båk strax söder om befintlig fyrbåk, sex moringar, en ristning, en fyndplats för en kvarnsten, en båtlämning, en by/gårdstomt, en kolbotten efter resmila med kojgrund, en husgrund samt ett ev. gruvhål med intilliggande skrotstensvarp.

De biologiska värdena i reservatet är till viss del knutna till människans tidigare nyttjande av marken för bete och slåtter, och kan då betraktas som ett biologiskt kulturarv.

Geovetenskapliga värden

En stor del av markytan i reservatet, både på Klubben och på Slåtholmen, utgörs av berg i dagen. Berggrunden består huvudsakligen av diorit, ställvis ovanligt rik på epidot, i synnerhet på Klubben. Diorit, även kallad grönsten, omnämns ofta som gynnsam för vegetationen och för att bidra till hög bonitet i skogen.

De lösa jordarterna består mest av morän. I ett område söder om campingen på Klubben, inklusive öarna söder om Djävulsön är jordarten sand. Likaså i ett område från badplatsen på Slåtholmen och ned mot sydväst.

Värden för friluftslivet

Ängskär har mycket höga friluftsvärden. Det främsta är kanske att området erbjuder allmänheten havskontakt. Detta gäller för besökare som kommer både landvägen och vattenvägen. Ängskärs naturreservat har dock fler kvaliteter än de som är kopplade till havsstranden. Här finns upplevelsevärdena orördhet, trolska naturmiljöer, skogskänsla, utblickar och öppna landskap, variationsrikedom och naturpedagogik, kulturhistoria och levande landsbygd samt service och samvaro (definierade i arbetet med Stockholms gröna kilar som beskriver människors upplevda värden i olika typer av grönsystem där skogsmiljöer är en).

Ängskär är ett viktigt besöksmål för friluftsliv. Områdets anläggningar kartlades av Tierps kommun 2018, då ett planeringsunderlag för hållbar utveckling, båturism och rörligt friluftsliv i Uppsala och Gävleborgs läns skärgårdar togs fram. På Ängskär finns flertalet anordningar för friluftslivet, t.ex. gästhamn, badplatser, campingplats med sanitära anläggningar, stigar, rastplatser, grillplatser och utsiktsplatser vid havet samt informationsskyltar och informationsfolder om reservatet. Fritidsfiske är dessutom mycket populärt i området. I dagsläget är Ängskär en av få platser längs länets kust där det finns service i form av mat och boende.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	Äldre barrskog, kalkgranskog, landhöjningsskog, stränder, skär och öar, laguner.	
Strukturer:	Kalkrika jordar, isnötta stränder, äldre träd och död ved, grunda mjuk- och hårdbottnar samt naturliga trösklar i vatten.	
Växt-, svamp- och	Kalkgynnade växter och svampar, djursamhällen: fåglar (framför allt sjöfåglar), skrattnåskolonier, hävdgynnade arter, undervattensängar av kransalger, havsnajas och andra kärleväxter, bälten av smaltång, blåstång och perenna rödalger samt fiskesamhället.	
Arter:	<i>Buxbaumia viridis</i> <i>Bryoria nadvornikiana</i> <i>Charophyceae</i> <i>Chroicocephalus ridibundus</i> <i>Cortinarius aureofulvus</i> <i>Cortinarius caesiocanescens</i> <i>Cortinarius meinhardii</i> <i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>ruenta</i> <i>Dendrocopos minor</i> <i>Gentiana uliginosa</i> <i>Gomphus clavatus</i> <i>Larus canus</i> <i>Phellinus pini</i> <i>Podiceps auritus</i> <i>Samolus valerandi</i> <i>Somateria mollissima</i> <i>Sterna hirundo</i> <i>Sterna paradisaea</i>	grön sköldmossa violettgrå tagellav kransalger skrattnås (koloni) gyllenspindling duvspindling äggspindling blodnycklar mindre hackspett sumpgentiana violgubbe fiskmå tallticka svarthakedopping bunge ejder fisktärna silvertärna
Friluftsliv:	Havsbad, sportfiske, naturupplevelser, vandring och möjlighet till havskontakt.	

Åtgärdsprogram för hotade arter

Vid förvaltningen av naturreservatet ska hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer. Åtgärdsprogram som berör hotade arter i reservatet är violgubbe, gölgroda och skräntärna. Det finns också ett åtgärdsprogram för kalktallskogar i vilket även kalkgranskogar ingår.

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- Anonym 2018. Vår gemensamma kust – planeringsunderlag för hållbar utveckling, båtturism och rörligt friluftsliv i Uppsala läns och Gävleborgs läns skärgårdar. Projekttrappor KOMPIS-projektet 2018-12-19.
- ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Björklund, J-O & Eriksson, P. 2007. Sällsynta fjärilar i Uppsala län – nuvarande och historisk utbredning.
- Brunberg, A-K. & Blomqvist, P. 1998. Vatten i Uppsala län 1997. Upplandsstiftelsen, rapport nr. 8 1998.
- Florén, K., Wijkmark, N., Fyhr, F., Tano, S. & Beltrán, J. 2018. Kartering av bentiska naturvärden i Bottniska Viken. Havs- och vattenmyndigheten, rapport 2018:29.
- Jonsell, B. & Junell, L. 1965. Naturvårdsinventering av Hållnäs kommun. Del 1: Kusten. Naturvårdsinventering av Uppsala län.
- Länsstyrelsen i Uppsala län 1986. Inventering av våtmarker i Uppsala län. 1. Rapport och bearbetning.
- Länsstyrelsen i Uppsala län 1987. Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv. Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr. 2.
- Länsstyrelsen i Uppsala län 1994. Ekologiskt känsliga områden i Uppsala län. Meddelandeserien 1994:13.
- Länsstyrelsen i Uppsala län 2005. Kustfågelinventeringen i Uppsala län 2002 och 2003. Meddelandeserien 2005:6.
- Länsstyrelsen i Uppsala län 2007. 2005 års inventering av gölgroda längs Nordupplands kustband. Meddelandeserien 2007:1.
- Länsstyrelsen i Uppsala län 2013. 2009 års inventering av gölgroda (*Rana lessonae*) i Norduppland. Meddelandeserien 2013:02.
- Länsstyrelsen i Uppsala län. Ansvarsarter och ansvarsnaturtyper i Uppsala län. Meddelandeserien 2015:03.
- Länsstyrelsen i Uppsala län 2014. Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.
- Länsstyrelsen i Uppsala län. 2017. Bevarandeplan för Natura 2000-område Ängskär, Bondskäret SE0210222.
- Länsstyrelsen i Uppsala län och Skogsstyrelsen 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
- Naturvårdsverket 1991. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv – beskrivningar. Rapport 3771.
- Naturvårdsverket 1992. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv – beskrivningar. Rapport 4037.
- Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av violgubbe. Rapport 5638.
- Naturvårdsverket 2007. Åtgärdsprogram för skräntärna 2007-2011. Rapport 5702.
- Naturvårdsverket 2009. Åtgärdsprogram för kalktallskogar 2009-2013. Rapport 5967.
- Naturvårdsverket 2009. Åtgärdsprogram för havsörn 2009-2013. Rapport 5938.
- Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Rapport 6379.
- Naturvårdsverket 2014. Åtgärdsprogram för gölgroda 2014-2019. Rapport 6631.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan ÄNGSKÄR

2020-12-15

BILAGA 4
14(32)

Dnr: 511-0141-20

- Nilsson, N.J. 1962. Fiskebebyggelse och fiske vid Upplandskusten. S 78-124 i I Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds årsbok år 1962.
- Nitare, J. (red.) 2000. Signalarter – Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Nitare, J. (red.) 2019. Skyddsvärd skog – naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Nordiska ministerrådet 1984. Naturgeografisk naturindelning av Norden.
- Persson, J. & Johansson, G. 2019. Yngelprovfiske inom naturreservaten Ängskär och Bondskäret 2019. Upplandsstiftelsen, rapport nr. 5 2019.
- Stockholms stad, regionplane- och trafikkontoret 2001 och 2004 i arbetet med Stockholms gröna kilar.
- Upplandsmuseet Uppsala län 1984. Bygd att vårda, kulturminnesvårdsprogram för Uppsala län 2. Kulturmiljöer i Tierps, Älvkarleby och Östhammars kommuner.
- Wallström, K. & Persson, J. 1999. Kransalger och grunda havsvikar vid Uppsala läns kust. Upplandsstiftelsen, rapport nr. 17 1999.

Digitala källor

- ArtDatabanken 2020. Artfakta. <https://artfakta.se>
- ArtDatabanken 2020. Artportalen. <https://artportalen.se>
- Lantmäteriet. <https://lantmateriet.se>
- Naturvårdsverket. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se>
- Riksantikvarieämbetet. <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>
- Skogsstyrelsen. <http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se>

PLANDEL

Övergripande skötsel

Den övergripande skötseln i reservatet inriktas på att bevara och utveckla naturvärden knutna till områdets äldre barrskogar, landhöjningsskogar och kalkgranskogar.

Hävdgynnad flora i kulturmarker och på havsstränder ska gynnas. Småvatten bör hållas öppna. Vattenmiljöerna ska inte påverkas negativt av mänskliga aktiviteter.

Allmänhetens möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv ska främjas.

Invasiva och främmande arter bekämpas i ett tidigt skede i samtliga skötselområden.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet har delats upp i 12 skötselområden. För avgränsning av områdena A - L, se skötselområdeskartan, bilaga 4.1. Under bevarandemål anges en målareal för olika naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv, med EU:s fyrsiffriga kod för naturtypen inom parentes. Gränsen mellan naturtyperna västlig taiga (9010) och landhöjningsskog (9030) grundar sig på höjd över havet, men i övergången mellan de två biotoperna finns även en tredje naturtyp, nämligen näringsrik granskog (9050). Den senare naturtypen finns dock inte med i bevarandeplanen över Ängskär eftersom gränsen för kalkgranskogen har varit svår att dra.

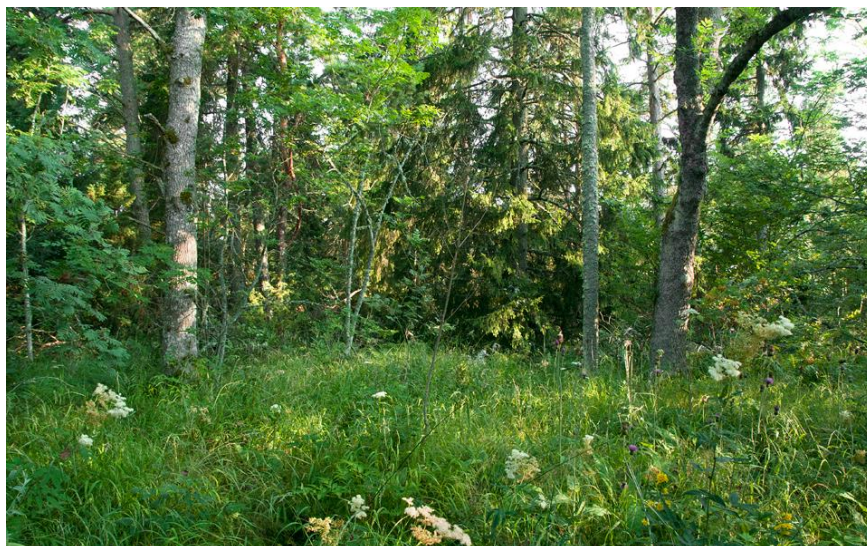
Skötselområde A: Äldre barr- och blandskog – 80,9 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs huvudsakligen av äldre barr- och blandskogar. De högre belägna delarna domineras av tall och gran med inslag av björk, asp och sälg. Här finns också mindre hållmarkspartier, fuktiga lövträdsrika svackor, trädbevuxen myrmark och små kärr. Vegetationen är huvudsakligen av fattig typ med mycket blåbärsris, ljung och lingon samt renlavar på berghällarna. Ställvis förekommer död ved, framför allt av gran, med skyddsvärda arter som grön sköldmossa och ullticka. På gamla tallar är grynig blåslav, nästlav och violettgrå tagellav påträffade. I lägre partier finns landhöjningssuccessioner med buskvegetation och lövträdspartier samt grandominerade bestånd. Generellt är lövträdsinslaget stort nära havet, med klibbal, björk, ask, lönn, oxel och rönn samt enstaka almar. Vegetation är rikare i lägre delar, då kalken ännu inte har urlakats efter landhöjningen. I busk- och fältskiktet finns bl.a. havtorn, måbär, olvon, stenbär, liljekonvalj, harsyra, ormbär, blåsippa, sårläka, skogsknipprot och tvåblad. Flera svampar som är karaktäristiska för kalkgranskog förekommer i skötselområdet, såsom violgubbe, äggspindling, duvspindling, gyllenspindling, flattoppad klubbsvamp, taggfingersvamp och druvfingersvamp s. lat.

Bete förekom tidigare, men skogsbetet upphörde för flera decennier sedan och skogen har därefter återgått till en mer naturlig struktur.

Skötselområde A: En stor del av skötselområdet består av äldre tallskog av ristyp.

Skötselområde A: Ört- och kalkrik landhöjningsskog med olika trädslag.

Bevarandemål: Arealen västlig taiga (9010) och landhöjningsskog (9030) samt partier av näringsrik granskog (9050) är tillsammans minst 70 ha. Området utgörs av gammal barrskog med rik förekomst av grova granar och tallar, kalkrika grandominerade partier och naturliga successioner av landhöjningsskog. Död ved finns i olika dimensioner

och nedbrytningsstadier. Kryptogam- och kärlväxtfloran är artrik med hög förekomst av naturvårdsarter.

Skötselåtgärder: Skogen ska huvudsakligen lämnas för fri utveckling. Åtgärder som höjer naturvärdena kan dock göras. Sådana åtgärder är:

- Frihuggning av naturvårdsmässigt värdefulla träd.
- Utglesning av träd- och buskskikt i brynzoner, t.ex. intill de två slåtterängarna, (skötselområde B).
- Skogsbyte kan införas i delar av området.

Skötselområde B: Öppen ängsmark – 0,6 ha

Beskrivning: Skötselområdet består av två öppna ängsmarker med bitvis örtrik flora, särskilt i de torra partierna. Här växer bl.a. gullviva, backnejlika, jungfrulin, åkervädd, toppklocka, darrgräs, knägräs och solvända. I friska och fuktiga partier är vegetationen ganska högvuxen med bl.a. hundäxing, tuvtåtel, ängskavle, kråkvicker, stormåra, älggräs, humleblomster, midsommarblomster och plattstarr. I kantzonerna mot skogen växer havtorn, tvåblad, skogsknipprot och skogsnycklar. Lövvuppslag finns utmed kanterna, och på den norra ängen står några björkar och alar. Ängarna sköts idag genom slåtter.

Bevarandemål: Arealen slåtteräng (6510) är 0,6 ha. Områdena utgörs av öppna ängsmarker som är starkt präglade av hävd. Kärlväxtfloran är artrik och domineras av hävdgynnade arter. Igenväxningsvegetation av kärlväxter, till exempel hundäxing, örnbräken, tuvtåtel, hundkex och älggräs, samt buskar och träd saknas eller förekommer endast sparsamt.

Skötselåtgärder: Restaurering:
På den norra ängen bör några björkar/alar fällas så att slåtterängen kan utökas något. Viss utglesning bör också ske i kantzoner och i skogsbrynet intill ängarna, vilket delvis ligger inom skötselområde A.

Löpande:

Röjning: Vedartad igenväxningsvegetation röjs bort.

Hävd: Hävd bör ske genom slåtter. Slåtter ska ske med skärande redskap och skörden ska föras bort från ängsmarken. Ängarna kan med fördel efterbetas.

Skötselområde B: Norra slätterängen med bl.a. skogsnycklar och toppklocka.

Skötselområde C: Beteshävdad trädklädd hagmark – 1,8 ha

- Beskrivning:** Trädklädd beteshage med bl.a. tall, björk, gran, ask, lönn, sälg, rönn och oxel. I buskskiktet förekommer havtorn, olvon, nypon, berberis och enbuskar. Vegetationen består bl.a. av piprör, hundäxing, älggräs, bergslök, stenbär, liljekonvalj, smultron och gullviva.
- Bevarandemål:** Arealen trädklädd betesmark (9070) och landhöjningsskog (9030) är tillsammans 1,8 ha. Området utgörs av luckig beteshävdad hagmark med äldre träd och varierat buskskikt. Öppna ytor och gläntor har en artrik flora med hävdgynnade arter. Igenväxningsvegetation, t.ex. hundäxing, grenrör, örnbräken, brännässla, hundkex och älggräs, förekommer endast i mindre utsträckning.
- Skötselåtgärder:** Löpande:
Röjning: Vid behov huggning/röjning av träd, buskar och slyuppslag. Röjda och avverkade buskar och träd ska inte ligga kvar på öppna ytor.

Hävd genom bete: Kontinuerlig beteshävd, helst tillsammans med intilliggande strandängar.

Skötselområde C: Beteshävdad hagmark på Slåtholmen.

Skötselområde D: Småvatten, avsnörda vikar och vassbälten – 1,2 ha

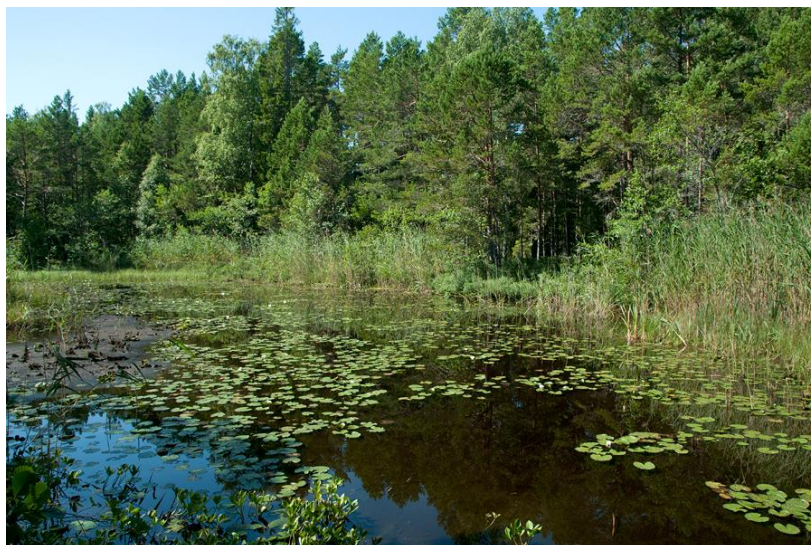
Beskrivning: Skötselområdet består dels av Ruddammen på Klubben och dels av den inre viken vid Ritaren-Slåtholmen. Ruddammen är en liten dystrof tjärn med öppen vattenyta, men den är ganska grund och har dyg botten. Vegetationen utgörs huvudsakligen av vita näckrosor, kråklöver, starr och bladvass. Gölgroda fanns tidigare i Ruddammen, men har inte observerats där sedan 1990-talet. Vid Riaren finns stora vassbälten och endast små ytor utgörs av öppet vatten. Längst in i den norra delen anlades tre småvattendammar under 2014 med syfte att gynna gölgroda.

Bevarandemål: Vassområden och småvatten ska ha öppna vattenspeglar. Förekomsten av negativa indikatorer som träd, buskar eller tuvor är liten.

Skötselåtgärder: Löpande:

Röjning: Lövsly och buskar hålls efter genom röjning, fräsning eller uppräckning.

Hävd: Vid behov kan delar av vassbeståndet hävdas/skötas genom bete, slåtter, röjning eller fräsning.

Skötselområde D: Ruddammen med vegetation av vass och vita näckrosor.

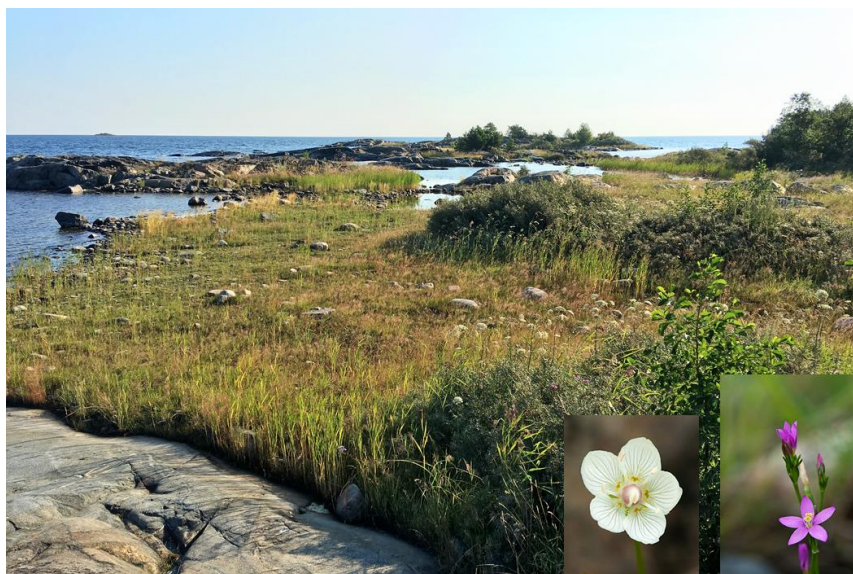
Skötselområde D: Ett av tre anlagda småvatten vid Riaren-Slåtholmen.

Skötselområde E: Havsstrandängar – 4,6 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av havsstrandängar med ört- och gräsrik vegetation, bitvis på stenig mark. Ängarna är ganska små och flacka, och har till viss del hållits naturligt öppna genom isnötning och tidvis översvämning med brackvatten. Successiv igenväxning sker dock med vass, havtorn, hägg och al. Floran är blomrik med bland annat hampflockel, strandlysing, vänderot, strätta, kärrspira, fackelblomster, blodnycklar, slätterblomma, strandrödtoppa, kustarun, dvärgarun, strandmynta, rosettjungfrulin, bunge och höskallra.

Inom skötselområdet finns även några små vikar, som är mer eller mindre avsnörda beroende på vattenståndet. Strandängen på södra och sydöstra Slåtholmen hävdas genom bete.

Gränsen mellan skötselområdena E och F är inte distinkt utan biotoperna går bitvis in i varandra.

Skötselområde E: Isnött havsstrandäng med bl.a. slåtterblomma och kustarun.

Skötselområde E: Bitvis domineras strandängarna av bladvass. Lämplig åtgärd kan vara att glesa ut vassvegetationen på några ställen.

Bevarandemål: Arealen strandängar vid Östersjön (1630) är ca 4,6 ha. Områdena utgörs av öppna strandängar, med rik och för naturtyperna typisk

vegetation. Förekomsten av bladvass är liten och förekomsten av träd, buskar eller andra negativa indikatorer är liten.

Skötselåtgärder: Strandängen på södra och sydöstra Slåtholmen hävdas genom bete. Därutöver kan andra åtgärder för att höja naturvärdena genomföras. Sådana åtgärder är:

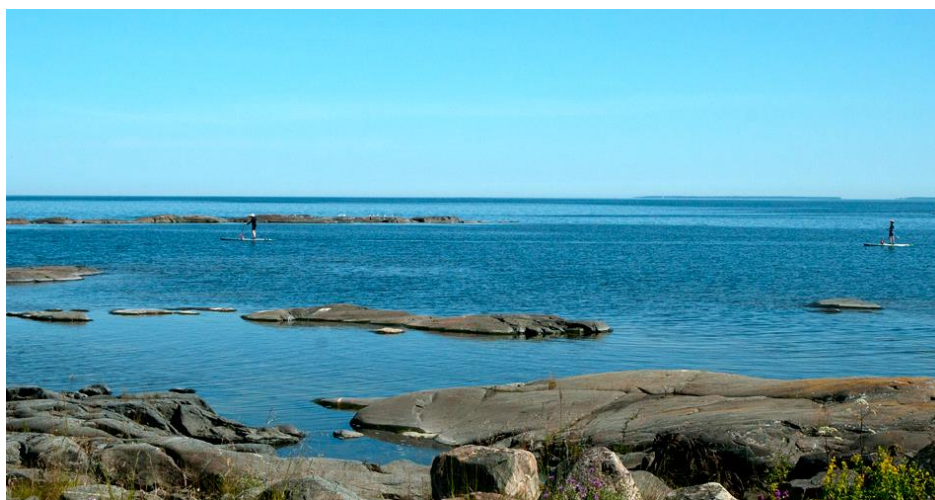
- Röjning av lövsly och buskar i värdefulla strandängspartier.
- Utglesning av täta vassbestånd genom slåtter, röjning, bränning eller fräsning.
- Införa bete även på andra strandängar än på Slåtholmen.

Skötselområde F: Klippor, skär och öar – 11,7 ha

Beskrivning: Kala, trädlösa eller glest busk- och trädbevuxna klippor, rundhällar, skär och öar. Mindre strandängspartier förekommer också, med en vegetation av bl.a. strandveronika, havssälting, gulkämpar, ryltåg, gultåtel och kustbaldersbrå. Skötselområdet har en rik fågelfauna med häckade sim- och dykänder, knölsvan, grågås, svarthakedopping, strandskata, rödbena, gråtrut, fisk- och silvertärna samt en skrattnåskoloni vid Djävulsön. I tillfälliga eller permanenta hållkar förekommer speciellt anpassade växt- och djursamhällen.

Djävulsön med intilliggande öar söder därom är fågelskyddade med beträdnadsförbud under tiden 1 april till och med 31 juli.

Gränsen mellan skötselområdena E och F är inte distinkt utan biotoperna går bitvis in i varandra.

Skötselområde F: Skötselområdet består av rundhällar, kala skär och mindre öar.

Skötselområde F: Vid Djävulsön finns en skrattmåskoloni som ger skydd för andra häckfåglar, t.ex. skäggdopping och vigg.

Bevarandemål: Landarealen av skär i Östersjön (1620), inklusive mindre strandängspartier (1630) är minst 11 ha. Fågelhäckningsöar är fria från högre buskar och träd och är inte utsatta för predation från mink, räv eller andra predatorer, eller mänsklig störning, under häckningstid. Typiska häckfågelarter, som till exempel strandkata och silvertärna häckar regelbundet i området. I skyddade lägen finns en typisk lågvuxen strandängsvegetation.

Skötselåtgärder: Löpande:

Vid behov röjning av buskar och träd samt utglesning av vassvegetation för att gynna fågelfaunan. Skyddsjakt på mink, räv eller andra predatorer vid behov.

Skötselområde G: Laguner – 22,5 ha

Beskrivning: Grunda, trösklade och mer eller mindre avsnörda havsvikar. Hela inre delen av Ängskärssundet ingår i skötselområdet, liksom några mindre laguner på norra Klubben och södra Slåtholmen. Tack vare landhöjning genomgår lagunerna en succession från juvenila flador via flador och gloflador till helt avsnörda glon. Vattnet värms upp tidigt på våren tack vare det begränsade vattenutbytet. På lagunernas mjuka grunda botten växer ofta rikligt med kärlväxter och kransalger, vilka kan omges av täta vassar. I de grundare mest vågskyddade partierna av inre Ängskärssundet växer bland annat havsnajas, hårsärv, flera arter av natar och slingor samt röd-, grön-

och borststräfsse. I mer vågexponerade delar av skötselområdet är förekomsten av alger troligen större. Lagunerna är ofta värdefulla lek- och uppväxtområden för varmvattenarter av fisk, bland annat abborre, gädda och karpfiskar, och Ängskärssundet har ett visst dokumenterat värde som rekryteringsområde för fisk. Fiskfria glon är lämplig miljö för gölgroda och större vattensalamander. Lagunerna är också viktiga födosökslokaler för många fåglar såsom tärnor, änder och fiskgjuse.

Mål: Arealen laguner (1150) är ca 22,5 ha och ska inte minska annat än genom naturliga processer såsom landhöjning, havsnivåförändring och vegetationssuccession.

Lagunerna har naturliga trösklar och en naturlig succession från juvenila flador till glon pågår. De grunda vattenmiljöerna präglas av en naturlig vattenomsättning och naturliga processer såsom vattenståndsfuktuationer och ishyvling. Vattenkvaliteten är god.

Undervattensvegetationen är riklig med för naturtyperna typiska arter av kärlväxter och kransalger. Slingor, natar, havsnajas och rödsträfsse är vanligt förekommande. Lagunerna fungerar som lek- och uppväxtområden för varmvattenarter som abborre och karpfiskar samt som födosöksområden häckande och rastande sjöfåglar.

Skötselåtgärder: Kartläggning av bentiska arter och biotoper för att öka kunskapen om reservatets marina naturvärden.

Utmärkning av båtled till Järnbohamnen för att minska påverkan från båttrafik på bottenarna.

Skötselområde H: Hav grundare än sex meter – 155,9 ha

Beskrivning: Strandnära havsområde med djup mellan noll och sex meter enligt sjökortet (med undantag för laguner som ingår i ett eget skötselområde). Tack vare god ljusställgång är bottenvegetationens utbredning störst inom detta djupintervall. Det exponerade läget gör att hårdbottnar, d.v.s. sten, block och håll, troligen dominerar inom skötselområdets nordöstra del. Där finns goda livsförutsättningar för tång och annan algvegetation. I vågskyddade lägen dominerar mjukbottnar, med goda förutsättningar för kärlväxter och kransalger. Det grunda havsområdet är produktivt och utgör rekryteringsområde för fisk och födosöksområde för både sjöfågel och fisk.

Mål: Arealen stora vikar och sund (1160) är ca 16,7 ha, arealen blottade sand- och lerbottnar (1140) är ca 0,1 ha och undervattensdelen av skär i Östersjön (1620) är ca 24,0 ha. De grunda vattenmiljöerna präglas av en naturlig vattenomsättning och naturliga processer, som vattenståndsfluktuationer och ishyvling. Området är huvudsakligen opåverkat av fysisk exploatering och mänsklig påverkan. Naturliga trösklar är orörda. Vattenkvaliteten är god. Typiska arter som till exempel havsnajas, kransalger, slingor, natar och möjor finns på mjukbottnarna. Algvegetationen på hårbotten är naturligt zonerad med bälten av blås- och smaltång samt god förekomst av perenna rödalger. Typiska fågelarter, som till exempel silvertärna och ejder, födosöker regelbundet i skötselområdet.

Skötselåtgärder: Kartläggning av bentiska arter och biotoper för att öka kunskapen om reservatets marina naturvärden.

Utmärkning av båtled till gästhamnen för att minska påverkan från båttrafik på bottnarna.

Skötselområde G: Vitsjälksmöja är en typisk art på grunt vatten nära stranden.

Skötselområde I: Hav djupare än sex meter – 39,2 ha

Beskrivning: Havsområde djupare än sex meter enligt sjökortets djupkurva. Området är ingenstans djupare än tio meter. I exponerade lägen dominerar troligen hårbotten, d.v.s. sten, block och håll, och där finns goda livsförutsättningar för perenna brun- och rödalger och annan algvegetation. Området är en födosökslokal för häckande och rastande sjöfåglar.

Mål: Området är huvudsakligen opåverkat av fysisk exploatering och mänsklig påverkan. Vattenkvaliteten är god. Algvegetationen på hårbotten är naturligt zonerad med god förekomst av perenna rödalger.

Skötselåtgärder: Kartläggning av bentiska arter och biotoper för att öka kunskapen om reservatets marina naturvärden.

Skötselområde J: Campingområde på Slåtholmen – 7,9 ha

Beskrivning: I södra delen av reservatet finns ett bad- och campingområde. Här finns en badplats med sandstrand, ett hundbad, besöksparkering, platser för husvagn och husbil, några campingstugor, tältplats och toaletter. Dessutom finns reception med restaurang och butik samt rastbord, eldplats och en vedeldad bastu. Bastun ligger dock i beteshagen i skötselområde C.

Inom campingområdet finns också en promenadvänlig, äldre talldominerad barrskog med höga naturvärden knutna till tall och gran. På sandig mark växer en naturlig flora med bl.a. gåsört, höstfibbla och röllika.

Inom campingområdet finns två platser där tång och annan vattenvegetation som drivit in på badplatserna deponeras; dels finns det på en stor tipp 100 m norr om Riaren och dels en liten tipp intill hundbadplatsen. Den större tippet används även som en mindre upplagsplats och som uppställningsplats för maskiner.

Skötselområde J: Campingområdet på Slåtholmen.

Skötselområde J: Stora tippen i västra delen av campingområdet.

Bevarandemål: Verksamheten på campingen bidrar till att främja bad och ett aktivt friluftsliv. Området är besöksvänligt, till viss del även för personer med funktionsnedsättning. Campingen, med tillhörande byggnader och anläggningar, är städad och väl underhållen. Skyltar med information om campingen och naturreservatet finns på lämpliga ställen.

Naturmässigt präglas skötselområdet av äldre tallar med inslag av gran, samt av sandig mark med naturlig vegetation och öppna sandytor.

Skötselåtgärder: Campingens befintliga byggnader, toaletter, parkeringsplatser, stigar och stränder ska underhållas och städas. Farliga döende eller döda träd intill stigar eller anläggningar fälls och genomgångar görs i vindfällan över stigar och vägar. Angående fällning av träd se nedan. Fällda äldre träd lämnas i reservatet, lämpligast intill växtplatsen. Skyltar byts ut vid behov.

Nyskapande:

- För att gynna steklar och andra insekter kan sandblottor av fin sand anläggas/skapas i solexponerade lägen.

Löpande:

- Röjning av sly och annan lägre träd- och buskvegetation för att gynna äldre barrträd och för att skapa en promenadvänlig skog.
- Avlägsna tång och annan vattenvegetation, samt sly, bladvass och liknande på och nära intill badplatserna.
- Vid behov kan vissa träd inom skötselområdet fällas för att parkeringsplatser och andra anläggningar ska kunna utnyttjas på ett praktiskt och säkert sätt. Naturvärdena hos de gamla

tallarna är höga. Trädfällningar bör därför göras med stor hänsyn till naturvärdena.

Skötselområde K: Hamnområde på Klubben – 1,5 ha

Beskrivning: På Klubben finns två närbelägna hamnområden med båthus, fasta kajplatser, gästbrygga, vågbrytare, husvagns- och husbilsplatser, sjösättningsramp, en mindre badplats, besöksparkering och toaletter. Dessutom finns en restaurang- och konferensanläggning i det så kallade Kolhuset. De två delområdena skiljs åt av en mindre skogsremsa och en klipphäll, skötselområde A och F.

Bevarandemål: Hamnområdena, med tillhörande byggnader och anläggningar, är städade och väl underhållna. Skyltar med information om naturreservatet och fågelskyddsområdet finns på lämpliga ställen.

Skötselområde K: Södra hamnområdet på Klubben vid Ängskärssundet.

Skötselåtgärder: Hamnområdenas befintliga byggnader, anläggningar, parkeringsplatser och stränder ska underhållas och städas.

Skötselområde L: Övrig bebyggd mark – 1,1 ha

Beskrivning: Tre stugor på ofri grund med närliggande markområden, varav två finns vid Långviken på Klubben och en vid Järnbohamnen längst in i Ängskärssundet. Dessutom ingår järnmagasinet med parkerings- och rastplats samt två sjömärken, en kase (båk) på norra Klubben och en gammal ledfyr på Ängskärsskatan.

Bevarandemål: Byggnader och anläggningar är städade och väl underhållna. Områden som allmänheten har tillträde till är städade. Skyltar med information om naturreservatet finns vid järnmagasinet.

Skötselåtgärder: Byggnader, anläggningar och parkerings-/rastplatser som allmänheten har tillträde till ska underhållas och städas.

Skötselområde L: Kase på norra delen av Klubben.
Fyren Ängskärsskatan skymtar i bakgrunden.

Anordningar för friluftslivet

Se bilaga 4.2 för läge av friluftsanordningar.

Beskrivning: I reservatet finns flertalet anordningar för friluftslivet.

Befintliga anordningar:

- Parkeringsplatser för reservatsbesökare.
- Parkeringsplatser för besökare till campingen och hamnområdet.
- Bom till campingplatsen finns vid entrén till campingen.
- Informationsskyltar om reservatet.
- Informationsskyltar inom camping- och hamnområdet.
- En badplats och ett hundbad vid Slåtholmen, och en liten badplats vid hamnområdet.
- Toaletter vid campingen och i hamnområdet.

- Tillgänglighetsanpassad toalett vid campingen.
- Rastplatser på campingen och vid Järnmagasinet.
- Grillplatser och vedförråd på Slåtholmen.
- Markerade stigar.

Övriga befintliga anordningar:

- Campingplats och hamnområde, se skötselområde J och K

Bevarandemål: Följande bevarandemål finns:

- Naturreservatet är attraktivt för besökare och stimulerar till naturupplevelser, havsbad och ett aktivt friluftsliv.
- Anordningar finns som möjliggör för besökare med olika funktionsnedsättning att ta sig fram och uppleva naturen i reservatet.
- Väl underhållna och aktuella informationsskyltar finns vid parkeringsplatser och naturliga entréer till reservatet.
- Det är möjligt att ta sig fram på stigar och längs stränderna i en stor del av reservatet. Stigarna är välunderhållna och tydligt markerade.
- Hundbadet ska vara väl åtskilt och det ska tydligt framgå att det är ett hundbad.
- Tillgängliga parkeringsplatser finns för besökare.
- Campingområdet bidrar till att främja bad och ett aktivt friluftsliv. Se skötselområde J (campingområde)
- Samtliga anordningar är städade och väl underhållna.
- Ved till grillplatserna finns.
- Reservatsgränsen är tydligt markerad enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Utökade parkeringsplatser på Klubben och en handikapp-parkering vid Kolhuset.
- Ny parkerings- och tältplats på den öppna gräsmarken i norra delen av campingområdet.
- Ny entré till campingen med information om reservatet
- Ny skogsstig från campingen och norrut på östsidan av Klubben.
- En cirka 30-40 m lång tillgänglighetsanpassad stig/väg från parkeringsplatsen, samt ett rastbord intill badplatsen, på Slåtholmen.
- Löpande:
- Städning och underhåll av toaletter, parkeringsplats, rastplatser, grillplatser och andra anläggningar samt av stigar och stränder.

- Røjning av reservatsgräns. Förstärkning av målning på träd och underhåll av hörnstolpar.
- Farliga döende eller döda träd intill stigar eller anläggningar fälls och genomgångar görs i vindfällan över stigar och vägar. Fällda träd lämnas kvar i reservatet, lämpligast intill växtplatsen.
- Byte av skyltar vid behov.
- Tillsyn och underhåll av anordningar.

Upplysningar

Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen (SFS 1988:950). För åtgärder som rör fornlämningar krävs samråd med länsstyrelsens kulturmiljöansvariga.

Kulturlämningar

För åtgärder som rör kulturlämningar ska hänsyn tas till dessa och samråd bör ske med länsstyrelsens kulturmiljöansvariga.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Förvaltaren av reservatet ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

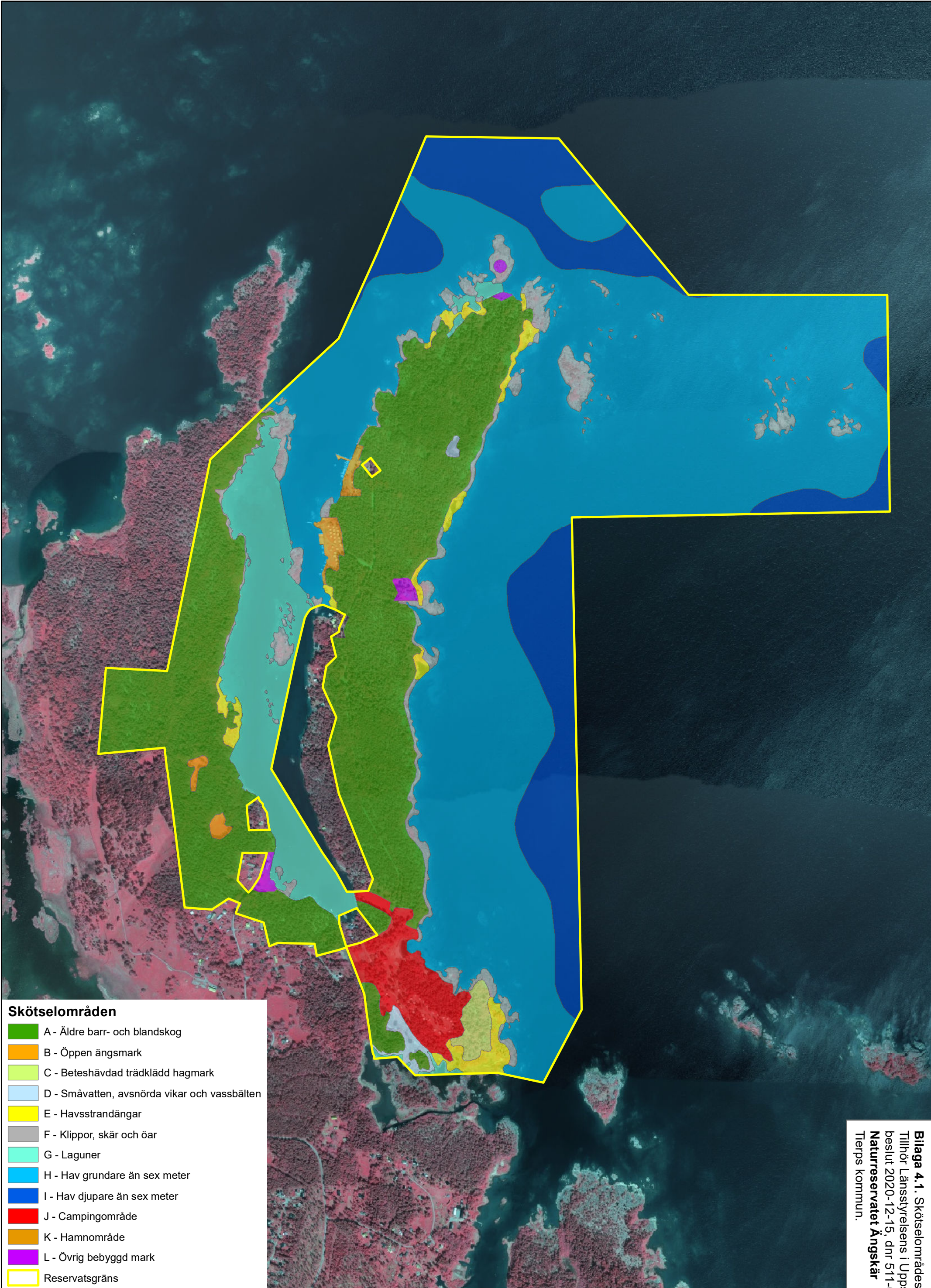
Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder i naturreservatet Ängskär. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att åtgärderna har olika prioritet.

Skötselåtgärd	Prio	Kommentar	Skötselområde	Finansiering
Förstärkning av gränsmarkering	1	Inom ett år		Förvaltaren
Utökad parkeringsplats	1		A (intill K)/Friluftsliv	Förvaltaren
Ny parkeringsplats	1		J/Friluftsliv	Förvaltaren
Ny tältplats	1		J/Friluftsliv	Förvaltaren
Slätter	1	Löpande	B	Förvaltaren
Bete	1	Löpande	C och del av E	Förvaltaren/ Miljöersättning
Nya skyltar och vägvisare	1		Friluftsliv	Förvaltaren
Ny entré	2		J/Friluftsliv	Förvaltaren
Röjning/uthuggning på/vid slätterängarna	2		A och B	Förvaltaren
Röjning/uthuggning på fågelskär	2	Vid behov	F	Förvaltaren
Röjning av sly och utglesning av vassbestånd	2	Vid behov	D, E och F	Förvaltaren
Ny skogsstig	2		A/Friluftsliv	Förvaltaren
Tillgänglighetsanpassat rastbord	3		J, K/Friluftsliv	Förvaltaren
Minkjakt	1	Löpande	E, F och G	Förvaltaren
Underhåll av byggnader och anordningar	1	Vid behov	Friluftsliv	Förvaltaren
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Förvaltaren
Uppföljning av bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan	Alla	Länsstyrelsen
Städning av stränder	1	Löpande	E, F, G, J, K	Förvaltaren

BILAGOR

4.1 Skötselområdeskarta

4.2 Karta över anordningar för friluftslivet

Skötselområden

- A - Äldre barr- och blandskog
- B - Öppen ängsmark
- C - Beteshävdad trädklädd hagmark
- D - Småvatten, avsnörda vikar och vassbälten
- E - Havsstrandängar
- F - Klippor, skär och öar
- G - Laguner
- H - Hav grundare än sex meter
- I - Hav djupare än sex meter
- J - Campingområde
- K - Hamnområde
- L - Övrig bebyggd mark
- Reservatsgräns

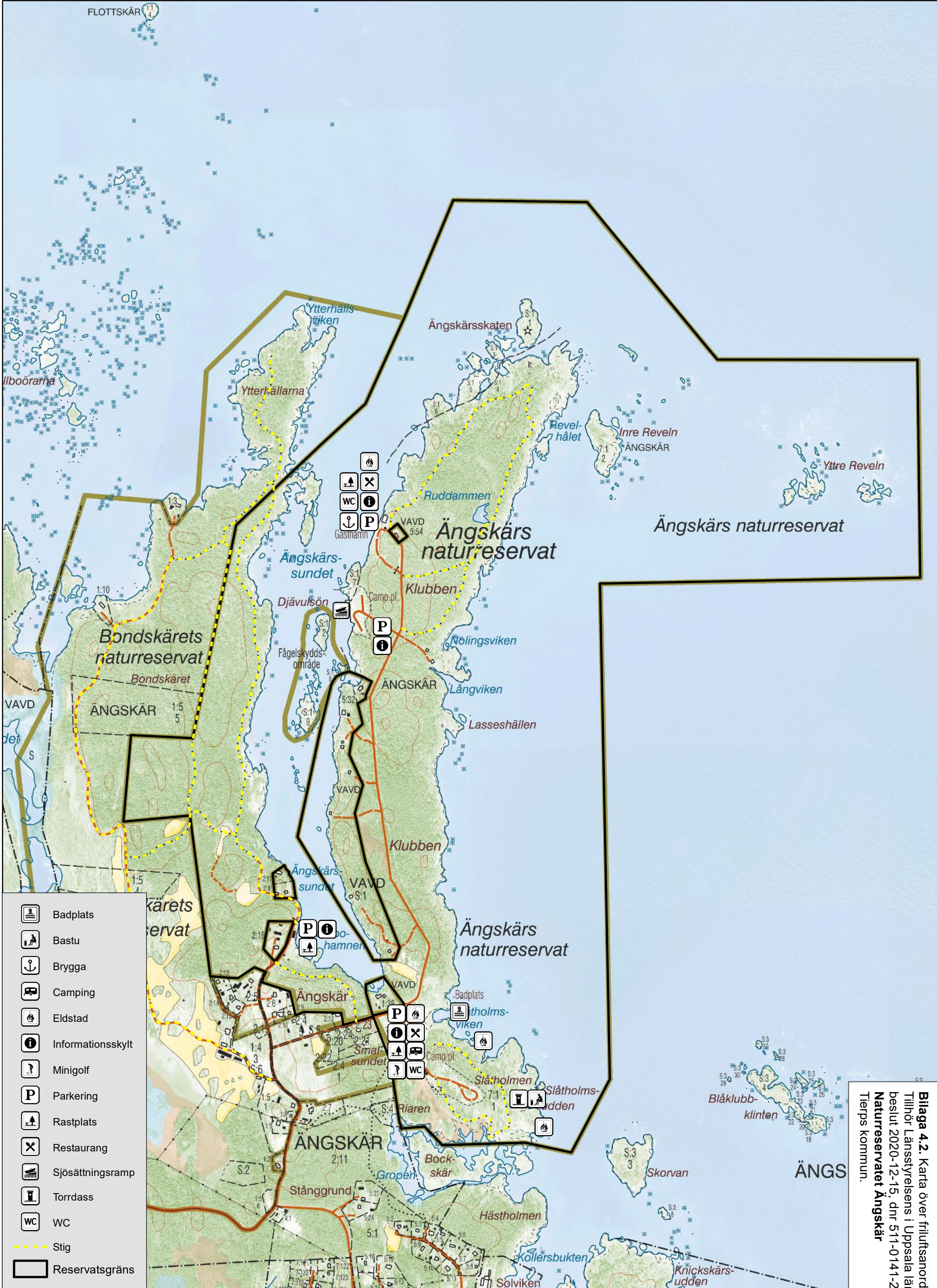
© Lantmäteriet / Länsstyrelsen

0 250 500
meter

Skala 1:10 000

Biaga 4.1. Skötselområdeskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2020-12-15, dnr 511-0141-20.
Naturreservatet Ångskär
Tierps kommun.

Bilaga 5

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos Regeringen. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Uppsala län, 751 86 Uppsala. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till uppsala@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till Regeringen.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag beslutet senast tillkännagavs**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Regeringen som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-22 33 000. **Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.**